

Ebu Nuajm el-Isfahāni

ASHABI

sa sofe medinske džamije

Ebu Nuajm el-Isfahāni

ASHABI SA SOFE
medinske džamije

Sarajevo, 2009.

UVOD

Među Poslanikovim, s.a.v.s., ashabima postojala je jedna prepoznatljiva skupina koja je u islamskoj literaturi poznata pod nazivom "Ashabus-suffe" ili "Ehlus-suffe." Ta se sintagma na naš jezik najčešće prevodila kao "Drugovi sofe", "Stanovnici sofe Poslanikove džamije", "Ljudi sa trijema medinske džamije", "Ljudi s džamijskog trijema", "Ljudi sa džamijske verande" itd.

Naime, nakon Hidžre, i pored najbolje volje i velike nesebičnosti, domaćini iz Medine (ensarije) nisu mogli zbrinuti svu braću i sestre koji su došli iz Meke. Pored njih stotinjak iz Meke u Medine i Munevveru također je pristigao i nemali broj muslimana iz drugih dijelova Arabije, jer je hidžra bila stroga obaveza (farz) svim muslimanima i muslimankama sve do oslobođenja Meke. Medina je također postala i odredište mnogih delegacija koje su dolazile iz raznih krajeva, a koje su imale cilj da od samog Poslanika, s.a.v.s., upoznaju islam.

Na početku muhadžiri su bili razmješteni po kućama ensarija. Bilo je to privremeno rješenje, dok se prilika za trajnije rješenje ukazala s promjenom kible, tj. kada su se muslimani u namazima umjesto prema Bejtul-Makdisu (u Kudsu) počeli okretati prema Bejtullahu (u Meki). Kibla je promjenjena za 180 stepeni, od sjevera na jug. Do te promjene,

prema mišljenju većine islamskih klasika, došlo je šesnaest ili sedamnaest mjeseci nakon Hidžre.

To je rezultiralo time da je prednji zid medinske džamije postao stražnji zid. Prema naredbi Poslanika, s.a.v.s., prostor iza stražnjeg zida je natkriven i postao je poznat kao *suffe* (sofa, veranda). Sofa je nakon kratkog vremena postala sklonište za one ashabe koji nisu imali svojih kuća u Medini.

Prema dostupnim izvorima Sofa je mogla imati dužinu od nekih tridesetak metara, ali se ne navodi kolika je mogla biti njena širina. Uglavnom, Sofa je mogla primiti do 400 ljudi. Broj je varirao u zavisnosti od musafira i delegacija koje su dolazile. Na Sofi je, u većini vremena, boravilo sedamdesetak ashaba.

Sofu Poslanikove, s.a.v.s., džamije nastanjivale su tri vrste ljudi. Na prvom mjestu bili su to muhadžiri, zatim gosti i izaslanci koji nisu imali druge opcije za stanovanje, i na kraju bili su to pojedinci iz reda ensarija i imućnih muhadžira, koji su voljeli određeno vrijeme za ibadet i zikr provoditi na Sofi.

Kroz historiju to je mjesto bilo poznato kao mjesto za duhovno uzdizanje; pa čak i onih koji su uobičavali po nekoliko dana provoditi na Sofi poput: hazreti Hasana, hazreti Husejna, El-Abbasa, Abdullaha ibn Unejsa, Ukbe ibn Amira, Ukajla, Abdullaha ibn Džafera, Džurhud ibn Huvejlida i drugih ashaba, da Allah njima bude zadovoljan!

Poslanikova, s.a.v.s., džamija bila je i obrazovna institucija! A s obzirom da je Sofa bila njen sastavni dio, Sofa je bila i mjesto gdje su se održavala povremena predavanja. Ovdje

su ashabi ponavljali Poslanikove, s.a.v.s., lekcije, družili se, isčekivali namaze, itd. Tako je bilo mnogo ashaba koji nisu bili stanovnici Sofe ali su na nju navraćali, kao što je slučaj s Abdullahom, sinom hazreti Omera i drugih vrlih ashaba.

Ashabi sa Sofe bili su dobro organizirani. Imali su i svog pretpostavljenog koji je bio iskusan i dobro upoznat sa svim njihovim potrebama (arif), a među njima je, jedno vrijeme, bio i Ebu Hurejre, r.a. Kroz knjigu ćete, poštovani čitaoci, nailaziti na pasuse koji govore o tome kako su ashabi sa Sofe, radi određenih pitanja, Poslaniku, s.a.v.s., slali izabranike među sobom.

Ashabi su na Sofi medinske džamije otprilike boravili od druge polovine 2. godine po Hidžri pa do Poslanikove, s.a.v.s., smrti, tj. 10. godine po Hidžri ili nešto duže.

Neki su u vrijeme Poslanika, s.a.v.s., i Hulefa i rašidina postali namjesnici poput Ebu Lubabe, Musab ibn Umejra, Abdullaha ibn Mesuda, Ebu Ubejde ibnul-Džerraha itd.

Neki su postali stručnjaci kur'anskih znanosti poput Abdullaha ibn Mesuda i Muaz Ebu Hulejme el-Karija.

Neki su postali stručnjaci hadisa poput Ebu Hurejre, dok je Huzejfe postao stručnjak o hadisima koji govore o neredima i smutnjama.

Ibn Mesud je bio i stručnjak u islamskom pravu (fikhu), a Ebu Derda kasnije je postavljen za glavnog kadiju u Damasku.

Prisustvovali su mnogim bitkama a mnogi od njih postali su i šehidi. U Bici na Bedru borili su se Safvan ibn Bejda, Zejd

ibn el-Hattab, Hurejm bin Fatik el-Esedi, Hubejb ibn Jusuf, Salim ibn Umejr i Harise ibn en-Nu'man el-Ensari.

Na Uhudu titulu šehida ponijeli su: Hanzala ibn Ebi Amir i Abdullah ibn Amr ibn Haram el-Ensari. Na Hudejbiji prisustvovali su Džuafl ibn Suraka i Huzejfe ibn Usejd.

Šehidi na Jemami postali su: Selman mevla Ebi Huzejfe i Zejd ibn el-Hattab, u Bici na Buzahi Ukaše ibn Mihsan, a u Bici na Tusteru El-Berrā ibn Mālik itd.

Dok su boravili na Sofi potpuno su bili posvećeni ibadetu, učenju Kur'ana i činjenju zikra. Brojna predanja govore o njihovoj oskudnoj odjeći od vune (sūf), zbog koje ih je bilo stid da se pojavljuju u javnosti. Njihova se hrana uglavnom sastojala od hurmi, koje im je u početku osiguravao sam Poslanik, s.a.v.s., a kasnije i čitava muslimanska zajednica, i to tako što bi grane hurmi ostavljali na konopcu koji je bio postavljen u džamiji. Te hurme obično je čuvao Muaz ibn Džebel.

Općenito su živjeli u teškim uvjetima, ali ono što je za njih bilo najvažnije od svega jeste činjenica da su bili okruženi ljubavlju i brigom Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Nisu mogli provesti mnogo vremena a da ga ne vide. Poslanik, s.a.v.s., bio je njihova preokupacija. Nastojali su ga slijediti u svakoj stvari i od njega sve zapamtiti i prenijeti. Poslanik, s.a.v.s., volio je sjediti u njihovom društvu. Prema mišljenju većine komentatora Kur'ana ovo su ajeti koji se odnose na ashabe sa Sofe: *"Budi čvrsto uz one koji se Gospodaru svome mole ujutro i navečer u želji da naklonost Njegovu zasluže, i ne skidaj očiju svojih s njih iz želje za sjajem u životu na ovom svijetu..."* (El-Kehf, 28)

"I ne tjeraj od sebe one koji se ujutro i navečer Gospodaru svome mole želeći naklonost Njegovu – ti nećeš za njih odgovarati, a ni oni neće odgovarati za tebe, jer bi, ako bi ih otjerao, nasilnik bio." (El-Enam, 52)

"I to siromasima koji, zauzeti na Allahovom putu, nemaju vremena da zarađuju pa onaj koji nije u to upućen misli da su, zbog skromnosti, imućni; poznat ćeš ih po izgledu njihovu, oni proseći ne dodijavaju ljudima..." (El-Bekare, 273)

U skoro svim hadiskim zbirkama navode se vijesti o ashabima sa Sofe, kao i u knjigama koje govore o ocjenama ravija. Od najstarijih historijskih djela koja ih spominju jeste *Et-Ta-bekatul-Kubra* od Ibn Sa'da, zatim *Et-Tarih* od Ibn Hajjata i *Hil'jetul-evlija* od Ebu Nuajma.

Hafiz hadisa, Ebu Nuajm el-Asfehani (umro 430. godine po Hidžri) ashabima je sa Sofe posvetio jedno dugo poglavlje. On je od rijetkih znanstvenika koji donosi njihova imena i navodi određene hadise koje su oni prenijeli. Broj ashaba sa Sofe koje navodi Ebu Nuajm jeste 97.

Allahu Svemogućem neizmjereno sam zahvalan što mi je omogućio da prevedem ovo poglavlje koje se odnosi na ashabe sa Sofe medinske džamije iz glasovite zbirke *Hil'jetul-evlijai ve tabekatul-asfijai* od hafiza hadisa Ebu Nuajma Ahmed ibn Abdullaha el-Isfahanija. Knjigu koju sam koristio objavila je izdavačka kuća Darul-Fikr iz Bejruta, bez navedene godine izdavanja.

Nadam se da će muslimanima Bosne i Hercegovine ovo djelo pružiti bar malo više uvida u živote ashaba sa Sofe i po-
 vaćati našu ljubav prema njima.

Neka je bezbroj salavata i selama na našeg Poslanika, Allahovog Miljenika, Muhammeda, s.a.v.s., na Ehli bejt, na stanovnike Sofe i na sve ostale njegove plemenite ashabe!

"Gospodaru naš, oprosti nama i braći našoj koja su nas u vjeri pretekla i ne dopusti da u srcima našim bude imalo zlobe prema vjernicima; Gospodaru naš, Ti si, zaista, dobar i milostiv!"

Sarajevo, 27.02.2008.

Nedžad Čeman

Hafiz hadisa, Ebu Nuajm el-Isfahāni
preselio na ahiret 430. godine po Hidžri

ASHABI SA SOFE medinske džamije

Ashabi sa sofe medinske džamije:

- *La tulhihim tidžaretun ve la bejun an zikrillah*
(Ijudi ibadeta i zikra);
- *lem jefrehu bima atahum ve lem jejesu ala ma
fatehum*
(Ijudi zuhda, njihov broj se razlikovao shodno situ-
acijama);
- *ovisnici o Allahu*
(nisu imali dva jela niti dvije odjeće);
- *vasbir nefseke meallezine jedune rabbehum;*
- *ve tatrudillezine i*
- *ulaike judževnel-gurfete bima saberu.*

1. ESMĀ BIN HĀRISE EL-ESLEMI¹

Esmā bin Hārise, r.a., bio je počašćen najboljim hizmetom. Brat mu je Hind, a za njih je dvojicu Ebu Hurejre, r.a., rekao: “Vidio sam da su Esmā i Hind bili u stalnom hizmetu Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., pošto su mnogo boravili na njegovoj kapiji.” El-Vākidi, u svom djelu *El-Tabekāt*, navodi da je Esmā bin Hārise, r.a., bio od stanovnika Sofe, te da je preselio kada je imao osamdeset godina, u Basri, 60. godine po Hidžri.

Esmā bin Hārise, r.a., prenosi da mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada ga je poslao svom plemenu, rekao: “Naredi svom narodu da poste ovaj dan!”, tj. Jevmi Ašūru.² Upitao je: “A šta veliš, ako ih zateknem da su već jeli?” “Onda neka upotpune post preostali dio dana!”, reče Allahov Poslanik, s.a.v.s.

¹ a) Autor, Ebu Nuajm el-Isfahāni, tvrdi da sedam ljudi čija imena neki autori spominju među stanovnicima Sofe, ustvari, tamo ne pripadaju. Oni su bili ili od stanovnika Kubbe ili od stanovnika grada Kūfe. Prepisivači su nehotice napravili greške u prepisivanju, s obzirom da se ove riječi u arapskom jeziku slično pišu. Evo njihovih imena: Evs ibn Evs es-Sekafi, Sabit ibn ed-Dahhak, Sabit ibn Vedīa, Habib ibn Zejd, Hadždžadž ibn Amr, Ebu Ejjub el-Ensari i Dekin ibn Seid, Allah svima njima bio zadovoljan. (op. prev.)

b) Imena ashaba sa Sofe poredana su po ebdžedu (arapskom alfabetu).

² Jevmi Ašūra je 10. muharrema, dan u kojem je Uzvišeni Allah mnogim poslanicima poslao pomoć i spas. (op. prev.)

2. EL-EGARR EL-MUZENI

El-Egarr, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "O ljudi, činite tevbu svom Stvoritelju! Jer, i ja Mu tevbu činim dnevno po stotinu puta!"

3. EBU BERZE EL-ESLEMI

Ebu Berze el-Eslemi Nadle bin Ubejd, r.a., bio je od onih koji su dunjaluk smatrali bezvrijednim. Bio je okupiran spominjanjem Allaha Uzvišenog i Njemu je bio putpuno posvećen, kao što se naređuje u ajetu: *"I spominji ime Gospodara svoga i Njemu se potpuno posveti."* (El-Muzzemmil, 8) Živio je na Sofi i družio se s onima koji su na njoj boravili.

Ebu Berze el-Eslemi, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., govorio: "Ono čega se najviše za vas bojim jeste za-bluda usljed požuda vaših stomaka i stidnih mjesta, i mnogih stranputica usljed strasti!"

Ebu Berze el-Eslemi, r.a., je rekao: "Da jedan čovjek iz svog krila dijeli zlatnike a drugi čini zikr, spominje Allaha Uzvišenog, onaj koji čini zikr bio bi bolji!"

4. BEŠİR BIN EL-HASĀSIJE

Bešīr bin Ma'bed bin Šurāhīl bin Sebe bin Dabbār bin Seddūs je u džahilijetu nosio ime Nezīr, a neko veli Zuhāl. Učinio je hidžru Vjerovjesniku, s.a.v.s., pa ga je nazvao Bešīr i smjestio ga na Sofu. Bešīr, r.a., svojoj je ženi El-Džehdemi ispričao: "Otišao sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i pozvao me u islam. Potom me je upitao: 'Kako se zoveš?' Rekao sam: 'Nezir.' Poslanik reče: 'Ne, nego si ti Bešīr!'"³ Potom me smjestio na Sofu. Kada god bi mu došao nekakav poklon podjelio bi ga sa nama, a kada bi došla sadaka, čitavu bi nama dao. Jedne noći je izašao a ja sam ga slijedio. Došao je do El-Bekīa⁴ i rekao: 'Selam neka je na vas, o kućo naroda vjerničkog, i mi ćemo vam se pridružiti! Svi smo mi Allahovi i svi se Njemu vraćamo. Dobili ste obilno dobro i nadvladali ste dugo zlo!', potom se okrenuo prema meni i upitao: 'Ko je to?' Rekao sam: 'Bešīr.' Potom me upita: 'Zar nisi zadovoljan time što je Allah uzeo tvoj sluh, srce i vid za islam, nego Rebiatul-feres?'⁵ Od ljudi koji misle da nije njih da bi se Zemlja sa svojim stanovnicima raspala!?' 'Svakako, o Allahov Poslaniče',

³ Nezīr je onaj koji opominje, a Bešīr onaj koji obveseljava. (op. prev.)

⁴ El-Bekī je muslimansko mezarje pored Poslanikove, s.a.v.s., džamije u Medini (op. prev.)

⁵ Rebiatul-feres, jer je njegov otac Nezzar bin Ma'bed imao feresu (kobilu), šator od kože i magarca. Pa je kobilu (feres) dao najstarijem sinu Rebīi, šator mladem od njega, a on se zvao Mudar, i magarca trećem a on se zvao Ijjad. (op. prev.)

odgovorih. Zatim me upita: 'Šta te dovelo ovamo?' 'Pobojao sam se da te ne ugrize zmija ili škorpion', odgovorio sam."

5. BILĀL IBN REBBĀH EL-HABEŠI

On je bio ashab koji je u imanu pretekao sve Abesince. Među prvima je primio islam, pa je zbog toga bio žestoko mučen, ali sve je to strpljivo podnosio radi Allaha Uzvišenog. Es-Siddik, r.a., ga je oslobodio ropstva. Prvak je svih mujezina, živio je na Sofi. Poslanik, s.a.v.s., je u Džennetu čuo šuškanje njegove odjeće i zveckanje njegovog nakita.

Kada bi pijesak bio najvreliji, Umejjé ibn Halef položio bi Bilāla, r.a., na leđa, a na prsa bi mu stavljao veliki kamen, govoreći: "Ovako ćeš ostati sve dok ne umreš ili dok ne porekneš Muhammeda, a poveruješ u Lata i Uzzāa." Bilāl, r.a., na to bi govorio: "Ehad, Ehad!"

Kajs je ispričao: "Ebu Bekr, r.a., kupio je Bilāla, r.a., za pet ôka i tako ga oslobodio. Pa je Bilāl, r.a., rekao: 'O Ebu Bekre, ako si me oslobodio radi Allaha, pa pusti me da radim radi Allaha, a ako si me oslobodio da bi me uzeo za svog hizmećara, pa uzmi me!' Tada je Ebu Bekr, r.a., zaplakao i rekao: 'Oslobodio sam te radi Allaha, pa idi i rādi radi Allaha Uzvišenog!'"

Omer ibn el-Hattab, r.a., govorio bi: "Ebu Bekr, naš prvak, oslobodio je našeg prvaka", misleći pri tome na Bilāla, r.a.

Bilāl, r.a., prenosi: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je rekao: 'O Bilāle, umri kao siromah a nemoj umrijeti kao bogataš.' Upitao sam: 'Kako to mogu postići, o Allahov Poslaniče?' On reče: 'Ono što ti se od nafake spusti nemoj sakrivati, a ono što se od tebe traži nemoj uskraćivati!' Upitao sam: 'Allahov Poslaniče, kako ću to postići?' On odgovori: 'Ili tako ili Vatra!'"

Zejd bin Erkam, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Divan li je čovjek Bilāl, a on je prvak svih mujezina."

Bilāl, r.a., ispričao je: "U jednoj vrlo studenoj noći proučio sam ezan za sabah-namaz, pa niko ne dođe. Opet sam proučio ezan, ali niko ne dođe, pa me Vjerovjesnik, s.a.v.s., upita: 'Šta im je?' Rekoh: 'Sprječila ih je studen!' Vjerovjesnik, s.a.v.s., zamoli: 'Moj Allahu, otkloni od njih studen!' 'Svjedočim da sam ih potom vidio kako dolaze na sabah-namaz razlađujući se od vrućine', rekao je Bilāl, r.a."

Seīd ibn el-Musejjib, r.a., ispričao je: "U doba hilafeta Ebu Bekra, r.a., spremao se Bilāl, r.a., da se iseli u Šām. Ebu Bekr, r.a., mu reče: 'Nisam mislio, o Bilāle, da ćeš nas ostaviti u ovakvom stanju! Da si ostao s nama i pomogao nam!' Bilāl, r.a., mu odgovori: 'Ako si me oslobodio radi Allaha Uzvišenog, pa pusti me da Mu idem, a ako si me oslobodio radi sebe, pa zatvori me kod sebe!' Ebu Bekr, r.a., dozvolio mu je da ode u Šām, gdje je i preselio na Vječni svijet."

6. EL-BERRĀ IBN MĀLIK EL-ENSĀRI

Brat je Enesa ibn Mālika, r.a. Učestvovao je u Bici na Uhudu. Bio je izuzetno hrabar borac. U borbi protiv Mu-sejlime zatražio je da ga stave na štit i prebace preko zida u unutrašnjost 'Bašče smrti', da bi nakon toga, uz osamdesetak rana, pobio deset mušrika i otvorio kapiju. Prisustvovao je u mnogim vojnama a u Bici za Tuster stekao je titulu šehida. Živio je na Sofi i bio je veoma blaga srca. Volio je slušati lijepe glasove a i sam je Poslaniku, s.a.v.s., sastavljao stihove.

Enes ibn Mālik, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Ima ljudi razbarušene kose, dronjavih haljina, kojima niko ne pridaje nikakvu važnost, ali kad bi se Allahu zakletvom na nešto obavezali On bi im dao da zakletvu svoju izvrše, od njih je i El-Berrā ibn Mālik."

Enes ibn Mālik, r.a., je ispričao: "El-Berrā ibn Mālik bio je čovjek s lijepim glasom. Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., recitirao je pjesme. I tako, na jednom putovanju dok mu je sastavljao stihove, naišli su pored žena, pa mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: 'Čuvaj se žena, čuvaj se žena!'"

Enes ibn Mālik, r.a., takoder je ispričao: "El-Berrā ibn Mālik jednom je ležao na leđima i pjevušio. Zovnuo sam ga: 'Brate moj!' Potom se uspravio u sjedeći položaj i rekao: 'Zar misliš da ću umrijeti u postelji a u dvobojima ubio sam stotinu idolopoklonika, kao što sam pomogao u ubistvu još nekolicine!'"

7. EBU SA'LEBE EL-HAŠENI

Ebu Sa'lebe el-Hašeni, r.a., bio je od onih koji su većinu vremena provodili u ibadetu. Među onima koji su boravili na Sofi on je imao izuzetan ugled i utjecaj. Noći je provodio klanjajući nafile.

Ebu Umejje eš-Ša'bani je otišao do Ebu Sa'lebe, r.a., i upitao ga: "Ebu Sa'lebe, šta kažeš o ajetu: "O vjernici, brinite se o sebi; ako ste na Pravom putu, neće vam nauditi onaj ko je zalutao!" (El-Maide, 105), pa je rekao: "Tako mi Allaha pitao sam o njemu onog ko je obavješten, pitao sam o njemu Allahovog Poslanika, s.a.v.s., pa je rekao: 'Naređujte dobro i međusobno spriječavajte zlo, sve dok ne vidiš kako se škrtošti pokorava, strast slijedi, ovom svijetu daje prednost i kako je svako opčinjen svojim mišljenjem. Tada se brini o sebi a ostavi se svijeta, jer iza vas dolaze dani u kojima će strpljivost biti poput držanja žeravice. Ko u tim danima bude strpljiv imat će nagradu koju imaju pedesetorica koja rade djela poput njegovih djela.' Upitao sam: 'Allahov Poslaniče, nagradu pedesetorice od njih?' Ne, nego nagradu pedesetorice od vas!', odgovorio je Allahov Poslanik, s.a.v.s.

Ebu Sa'lebe, r.a., upitao je: "Allahov Poslaniče, obavijesti me o onome što mi je dozvoljeno i o onome što mi je zabranjeno!" Vjerovjesnik, s.a.v.s., ispeo se na minber i rekao: "Dobročinstvo je ono u čemu duša nalazi spokojnost i u čemu se srce smiruje. A grijeh je ono u čemu duša ne nalazi spokojstvo

i u čemu se srce ne smiruje, makar ti neki učenjaci to opravdavali!”

Ebu Sa’lebe, r.a., ispričao je: “Allahov Poslanik, s.a.v.s., došao je iz bitke pa je otišao u džamiju i klanjao dva rekata. Potom je izašao i otišao do Fatime, koju je običavao posjećivati prije svojih žena. Fatima ga je dočekala i počela je plačući ljubiti njegovo lice i oči. Allahov Poslanik, s.a.v.s., upita je: ‘Šta te je rasplakalo?’ ‘Vidim da ti se boja promjenila’, reče. ‘Fatima, zaista je Uzvišeni Allah poslao tvog oca s takvom zapovjedi da neće ostati na Zemlji kuća ni od gline niti od krzna a da sa mnom u nju neće ući ili dostojanstvo ili poniženost, sve dokle noć dopire’, reče.

Ebu Sa’lebe, r.a., govorio je: “Nadam se da me Uzvišeni Allah neće daviti kao što vidim da se prilikom smrti vi davite. Kada je jedne noći klanjao nafilu, uzeta mu je duša dok je još bio na sedždi. Njegova je kćerka primijetila da joj je otac preselio. U strahu je skočila iz postelje i zovnula majku: “Gdje je moj otac?” “Na svojoj musali”, odgovorila je majka. Potom ga je zovnula, ali on se nije odazvao. Pokušala je probuditi ga, ali je ostao na sedždi. Kada ga je pomjerila strovalio se mrtav na stranu.

8. SEVBĀN, ŠTIĆENIK ALLAHOVOG POSLANIKA, S.A.V.S.

Ebu Abdullah Sevbān, r.a., bio je skroman i nikada se nije obraćao vlastima. Mnogo je praštao, i uvijek bi obećanja svoja ispunjavao. Boravio je na Sofi. Krasila ga je oštroumnost i izgledao je elegantno.

Jūsuf bin Abdulhamīd ispričao je: “Sreo sam Sevbāna, pa je na meni primijetio dobru odjeću i presten. Upitao me je: ‘Šta radiš s tako dobrom odjećom i tim prestenom?! Prstenja su namjenjena kraljevima!’ Poslije toga više nisam nosio prsten.”

Sevbān, r.a., prenosi kako je jedne prilike Vjerovjesnik, s.a.v.s., činio dovu za svoju porodicu u kojoj je spomenuo Aliju, Fatimu i druge. Tada ga je upitao: “Allahov Vjerovjesniče, jesam li i ja od ehli bejta?”⁶ “Jesi, sve dok ne budeš stajao pred vratima onih što su na položaju i sve dok ne budeš otišao vlastodržcu da od njega tražiš!”, odgovorio je.

Sevbān, r.a., prenosi da je jednom Vjerovjesnik, s.a.v.s., prisutne upitao: “Ko će mi garantirati jednu stvar ja ću mu garantirati Džennet?” Sevbān, r.a., je rekao: “Ja ću, o Allahov Poslaniče!” Poslanik, s.a.v.s., reče: “Nemoj ni od koga ništa tražiti!” Tako se dešavalo da bi Sevbānu, r.a., ispao bič dok bi

⁶ Ehli bejt je porodica Allahovog Poslanika, s.a.v.s. (op. prev.)

sjedio na kamili, i on ni od koga ne bi tražio da mu ga doda nego bi sjahao sa kamile i uzeo ga sam.

Takoder Sevbān, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Ko bude nešto tražio, a za tim ne bude imao potrebe, na Kijametskom danu lice će mu biti izobličeno.”

On dalje prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Ko iza sebe ostavi kenz,⁷ na Kijametskom danu on će mu se pretvoriti u strašnu otrovnicu sa dvije crne mrlje iznad očiju koja će ga juriti. Upitat će: ‘Ko si ti, šta je s tobom?’ ‘Ja sam tvoje blago koje si iza sebe ostavio!’ Tako će ga slijediti sve dok mu ne odgrize ruku pa je polomi, a potom i ostalo tijelo.”

Prenosi i da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Samo što se na vas nisu okomili narodi sa svih strana kao što se izjeliće okome na svoju zdjelu.” Prisutni upitaše: “Zato što ćemo tada biti malobrojni?” Poslanik, s.a.v.s., reče: “Vi ćete tada biti mnogobrojni ali kao pjena, pjena usljed bujice. Iz srca vaših neprijatelja strah će biti iščupan, a u vašim srcima bit će vehn!” “A šta je vehn?”, upitali su. “Ljubav prema dunjaluku i preziranje smrti!”, odgovorio je.

Sevbān, r.a., ispričao je sljedeće: “Kada je o zlatu i srebru objavljeno ono što je objavljeno, ashabi su se pitali: ‘Pa koji imetak da uzmemo?’ Omer, r.a., rekao je: ‘Ja ću vam naći odgovor!’ Uzjahao je kamilu i stigao Allahovog Poslanika, s.a.v.s., a ja sam ga pratio. Upitao je: ‘Allahov Poslaniče, koji imetak da uzmemo?’ Odgovorio je: ‘Uzmite srce koje zahvaljuje, jezik koji spominje Allaha i ženu koja će vam pomoći da ahiret zaradite!’”

⁷ Kenz je nagonilano blago koje nije čišćeno zekatom. (op. prev.)

Također je ispričao: “Jednom dok sam sjedio s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., došao je jedan židovski učenjak i rekao: ‘Došao sam da te pitam!’ ‘Pitaj!’, reče Allahov Poslanik, s.a.v.s. ‘Gdje će biti ljudi kada se Zemlja zamjeni drugom zemljom a i nebesa?’⁸, upitao je židov. Allahov je Poslanik, s.a.v.s., rekao: ‘Bit će u tami, pred sirat-čuprijom!’ ‘A ko će je prvi preći’, ponovo je upitao. ‘Siromašni muhadžiri’, odgovorio je.”

Sevbān, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Najbolji dinar jeste dinar kojeg čovjek potroši izdržavajući svoju porodicu, ili za svoju jahalicu na Allahovom putu, ili ga potroši na svoje prijatelje na Allahovom putu.”

9. SEKĪF BIN AMR

Živio je na Sofi, a šehid je postao u Bici na Hejberu.⁹

10. DŽUNDUB BIN DŽENĀDE EBU ZERR EL-GIFFĀRI

Džundub bin Dženāde Ebu Zerr el-Giffāri, r.a., prije pojave poslanstva proveo je nekoliko godina u ibadetu. Strjelice za gatanje ostavio je i prije nego su propisi o njihovoj zabrani

⁸ Pitao je o značenju 48. ajeta iz sure Ibrahim: “...na Dan kada Zemlja bude zamijenjena drugom zemljom, a i nebesa.” (op. prev.)

⁹ Autor, Ebu Nuajm, ne bilježi ni jedan hadis od ovog vrlog ashaba. (op. prev.)

bili spuštteni. Bio je četvrti ashab koji je primio islam i prvi je Poslanika, s.a.v.s., pozdravio islamskim pozdravom, selamom. Radi istine apsolutno se ničijeg prijekora nije bojao. Bio je vrlo pobožan i boraveći na Sofi živio je krajnje skromno. Godinama je Poslaniku, s.a.v.s., hizmetio.

Abdullah ibn Sāmit ispričao je: "Ebu Zerr, r.a., rekao mi je: 'O moj bratiću, klanjao sam četiri godine prije pojave islama!' 'Kome si tada ibadet činio?', upitao sam ga. 'Gospodaru nebesa', odgovorio je. 'Gdje je tada bila tvoja kibla?', ponovo sam upitao. 'Tamo gdje mi je lice upravljao Uzvišeni Allah!' rekao je."

Ebu Zerr, r.a., rekao je: "Prije mene islam su primila trojica, a ja sam bio četvrti."

Ebu Zerr, r.a., ispričao je: "Ostao sam jedno vrijeme s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u Meki. Podučavao me je islamu i naučio sam nešto iz Kur'ana. Rekao sam: 'Allahov Poslaniče, želim obznaniti svoju vjeru!' Pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: 'Bojim se da te ne ubiju!' Rekoh: 'Moram to učiniti, pa makar me i ubili!' Otišao sam i zatekao Kurejšije u haremu Kābe. Sjedili su ukrug i razgovarali. Povikao sam: 'Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik!' Ljudi skočiše i počеше me udarati. Ostavili su me a bio sam sav krvav, bili su sigurni da sam mrtav. Kada sam se osvijestio otišao sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., pa mi, nakon što me je ugledao, reče: 'Zar ti nisam zabranio?!' Rekoh: 'Allahov Poslaniče, imao sam potrebu u duši pa sam je ispunio!' Potom sam još neko vrijeme ostao s Allahovim

Poslanikom, s.a.v.s., pa mi je na kraju rekao: 'Pridruži se svom narodu! Kada čuješ vijest da sam došao u Medini, dodi mi!'"

Ebu Zerr, r.a., kaže: "Prišao sam Vjerovjesniku, s.a.v.s., nakon što je obavio namaz pa sam mu rekao: 'Ės-Selāmu alej-ke!' On odgovori: 'Ve alejkes-Selām.' Tako sam bio prvi koji ga je pozdravio islamskim pozdravom."

Ebu Zerr, r.a., rekao je: "Moj prijatelj, Poslanik, s.a.v.s., posavjetovao me je da volim siromahe, da gledam u one koji su siromašniji od mene, da ne gledam u one koji su bogatiji od mene, te da uvijek govorim istinu makar bila i gorka, i da se radi Allaha ne bojim ničijeg prijekora."

Takoder je rekao: "U doba Allahovog Poslanika, s.a.v.s., moja se hrana sastojala od sāa¹⁰, pa neću na to dodati ništa sve dok ne stanem pred Allaha Uzvišenog."

Ispričao je i sljedeće: "Dok sam jednom stajao s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., on mi reče: 'Ebu Zerre, ti si dobr čovjek i poslije mene ćeš imati nevolja.' Upitah: 'Je li radi Allaha?' Reče: 'Radi Allaha!' 'Dobro došla Allahova odredba!', rekao sam."

Evo još nekoliko njegovih izjava:

"Ko želi Džennet neka se ukrasi njegovim mirazom!"

"Uz dobročinstvo dovoljno je dōva koliko je hrani dovoljno soli."

"Pogledaj koliko mnogo ima ljudi, među njima nema dobrih osim muttekija (onih koji su bogobojažni) i tāiba (onih koji se kaju, tevbu čine)."

"O ljudi! Ja vam savjet dajem, ja sam prema vama milostiv! Klanjajte u mrkloj noći radi kaburske samoće! Postite

¹⁰ Sā – mjerica za žito.

na dunjaluku radi ahiretske žege! Dijelite sadlaku radi teškog obračuna! O ljudi, ja vam savjet dajem, ja sam prema vama milostiv!”

11. DŽURHUD BIN HUVEJLID EL-ESLEMI

Bio je učesnik na Hudejbijji, a na Sofi je boravio s vremena na vrijeme.

Džurhud bin Huvejlid, r.a., ispričao je da mu se jednom dok su sjedili na Sofi otkrilo bedro. Tada mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Zar ne znaš da je bedro avret?!”¹¹

12. DŽUAJL BIN SURĀKA ED-DAMRI

Muhammed Ibrahim ibnul-Hāris et-Tejmi prenosi da je jedan čovjek rekao: “Allahov Poslaniče, dao si Ujejni i El-Akreu po stotinu kamila a ništa nisi dao Džuajl bin Surāku ed-Damriju!” Na to je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša Džuajl bin Surāka bolji je od svih ljudi na Zemlji koji su poput Ujejne i El-Akrea. Ali, njima sam dao kako bi ih privolio za islam, dok sam Džuajla prepustio njegovom islamu.”

¹¹ Avret – stidni dio tijela koji nije dozvoljeno otkrivati pred drugim ljudima. (op. prev.)

13. DŽĀRIJE BIN HUMEJL

Živio je na Sofi, kako prenosi Ed-Dārekutni.¹²

14. HUZEJFE IBN EL-JEMĀN

Bio je stručnjak u oblasti hadisa, i to hadisa koji govore o neredima i smutnjama (el-fiten). Bio je Poslanikov, s.a.v.s., obavještajac. Povjerenik ovog ummeta, povjerena su mu imena dvoličnjaka. U vrijeme Bitke na Hendeku, u noći velike oluje, donio je vijest o Kurejšijama. Pitao je Allahovog Poslanika, s.a.v.s., o zlu, mahanama i grijesima kako bi ih se mogao čuvati. Iz ljubavi prema zuhdu,¹³ bogobožnosti i znanju mnogo se družio s onima koji su isto posjedovali, sa stanovnicima Sofe, pa se iz tog razloga i svrstava među njih.

Huzejfe ibn el-Jemān, r.a., rekao je: “Smutnja se izlaže srcima, pa u koje se srce ulije na njemu se pojavi crna tačka, a koje srce je odbije na njemu se pojavi bijela tačka. Onaj, od vas, koji želi znati je li ga pogodila smutnja ili nije, neka pogleda, ako smatra da je haram ono što je halal ili da je halal ono što je haram, njega je pogodila smutnja.”

¹² Autor, Ebu Nuajm, ne bilježi ni jedan hadis od Džārije bin Humejla, r.a. (op. prev.)

¹³ Zuhd je stanje u kojem je robu iz njegovog srca izbačena ljubav prema dunjaluku. (op. prev.)

Takoder je kazao: "O ljudi, zar me nećete pitati?! Ljudi su pitali Allahovog Poslanika, s.a.v.s., o dobru, a ja sam ga pitao o zlu. Zar me nećete pitati o živim mrtvacima?! Uzvišeni Allah poslao je Muhammeda, s.a.v.s., pa je on pozvao ljude iz zablude u uputu, iz nevjerstva u vjerovanje. Odazvao se onaj ko se odazvao, tako je istinom oživio onaj ko je bio mrtav, a neistinom je umro onaj ko je bio živ. Zatim je prestalo vjerovjesništvo a došao hilafet po uzoru na njega. Potom će doći nepravedna vlast. Onaj ko bude srcem negirao pravdu i sprječavao je rukom i jezikom takav je upotpunio istinu. Onaj ko je bude negirao srcem i sprječavao jezikom a ne i rukom taj je izostavio ogranak istine. Ko je bude negirao srcem, a ne bude je sprječavao rukom niti jezikom on je ostavio dva ogranka istine. A onaj, pak, koji je ne bude negirao srcem, niti je bude sprječavao rukom niti jezikom pa on je živi mrvac."

Također je rekao: "Ako želim, mogu vam kazati hiljadu riječi na kojima ćete mi vjerovati, zbog njih me slijediti i radi njih me pomoći. A ako hoću, mogu vam reći hiljadu drugih radi kojih biste me smatrali lažovom, zbog njih biste me napustili i psovali, a one su istina od Allaha i Njegovog Poslanika!"

Huzejfe ibn el-Jemān, r.a., rekao je: "Nemojte stajati na mjestima smutnji!" Pa su ga upitali: "A koja su to mjesta smutnji, o Ebu Abdullahu?" Odgovorio je: "Vrata namjesnika! Neko od vas uđe kod namjesnika pa za njegovu laž posvjedoči da je istina i opiše ga onakvim kakav on nije!"

I još je kazao: “Dvoličnjaci su danas gori nego u doba Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Tada su svoje dvoličnjaštvo krili a danas ga javno pokazuju!”

Također je rekao: “Čovjeku je od znanja dovoljno to da se boji Uzvišenog Allaha, a laži mu je dovoljno toliko da govori ‘Estagfirullah’ (Allahu oprostí mi), a potom se vraća na grijehe!”

Huzejfe ibn el-Jemān, r.a., kazao je: “Ljudima će doći takvo vrijeme da se u njemu neće spasiti niko osim onoga koji bude molio Allaha za spas vapajem utopljenika!”

U svojoj smrtnoj bolesti je rekao: “Da ne vidim da mi je ovo posljednji dan na dunjaluku a prvi na ahiretu ne bih ovo kazao: ‘Moj Allahu, Ti znaš da sam više volio siromaštvo od bogatstva, poniženje od slave i smrt od života.’”

15. HUZEFJE IBN USEJD EL-GIFFARI

Allahovom je Poslaniku, s.a.v.s., dao zakletvu pod drvetom koju Allah, dž.š., u Kur'anu spominje: “Allah je zadovoljan onim vjernicima koji su ti se pod drvetom na vjernost zakleli. On je znao šta je u srcima njihovim, pa je spustio smirenost na njih, i nagradit će ih skorom pobjedom.” (El-Feth, 18)

Živio je na Sofi. Huzejfe ibn Usejd el-Giffari, r.a., ispričao je: “Jednom nam je prišao Allahov Poslanik, s.a.v.s., a mi smo govorili o Kijametskom danu, pa je rekao: ‘Neće nastupiti Kijametski dan sve dok se ne pojavi deset znakova: Duhan

(dim), Dedždžal (varalica), Dabbe (životinja iz zemlje), pojava sunca sa zapada, tri ulegnuća (u zemlju); ulegnuće na istoku, ulegnuće na zapadu i ulegnuće na arapskom poluotoku, otvaranje Je'džudža i Me'džudža, vatra koja će se pojaviti iz podnožja Adena¹⁴ koja će ljude tjerati prema mahšeru i silazak Isāa sina Merjeminog.”

Huzejfe ibn Usejd el-Giffari, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “O ljudi, ja ću vas čekati a vi ćete dolaziti na Havd.¹⁵ Kako mi budete dolazili ja ću vas pitati o dva bremena, pa gledajte kako ćete se prema njima ponašati poslije mene. Najveće breme jeste Allahova Knjiga, jedan njen kraj je u Allahovoj Ruci a drugi njen kraj je u vašim rukama. Dobro je se držite pa nećete zalutati, i ništa u njoj ne mijenjajte. I moja porodica, moj ehli bejt. Obavijestio me je Milostivi i Sveznajući da se ta dva bremena neće nikada rastati, sve dok ne dođu do Havda.”

16. HĀRISE BIN EN-NUMĀN

Živio je na Sofi. Bio je jedan od učesnika u Bici na Bedru, a jedan je od osamdesetorice koji su u Bici na Hunejnu ostali ustrajni, koji sa bojnog polja nisu pobjegli. Bio je izraziti dobroćinitelj prema svojoj majci.

Aiša, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ispričao: “U snu sam sebe vidio u Džennetu, začuo sam glas učača

¹⁴ Aden je planina na jugu Arabije. (op. prev.)

¹⁵ Havd je Poslanikovo, s.a.v.s., vrelo na Kijametskom danu. (op. prev.)

Kur'ana. Upitao sam: 'Ko je ovo?' Rekli su mi: 'Hārise bin en-Numān.' Potom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Takvo je dobročinstvo, takvo je dobročinstvo!"

17. HĀZIM BIN HARMELE

Hāzim bin Harmele el-Eslemi, r.a., ispričao je: "Jednom sam prolazio pored Allahovog Poslanika, s.a.v.s., pa me je zovnuo. Kada sam stao pred njega rekao mi je: 'O Hāzime, mnogo izgovaraj riječi: La havle ve la kuvvete illa billahil-alij-jil-azim (Nema moći niti snage osim sa Allahom, Uzvišenim, Velikim), jer to je riznica od džennetskih riznica!"

18. HANZALE BIN EBI ÂMIR

Hanzale bin Ebi Âmir, r.a., prije islama bio je monah. Kao ensarija pomagao je muhadžirima, a kada je preselio na ahiret ogasulili su ga meleki.

Hanzale, r.a., u Bici na Uhudu sreo se sa Sufjanom bin Harbom. Kada ga je nadvisio to je ugledao Šeddad bin el-Esved koji je Hanzalu, r.a., udarcem sablje usmratio. Nakon toga je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Vašeg prijatelja Hanzalu ogasulili su meleki." Poslije bitke ashabi su otišli njegovoj porodici da se o njemu dodatno raspitaju. Njegova je žena rekla: 'Kada je čuo uz-bunu za borbu istrčao je iz kuće, a bio je džunup.' Allahov Poslanik, s.a.v.s., onda je rekao: "Zbog toga su ga meleki ogasulili!"

19. EL-HAKEM BIN UMEJR

El-Hakem bin Umejr, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Budite na dunjaluku gosti! Mesdžide uzmite za svoje kuće! Svoja srca naviknite na nježnost! Mnogo razmišljajte i mnogo plačite! Ne dozvolite da vas požude razjedine! Vi gradite ono u čemu nećete živjeti, sakupljate ono što nećete jesti i nadate se onome što nećete dostići!”

Također je prenio da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Stidite se Allaha istinskim stidom! Čuvajte glavu i ono što ona obuhvata,¹⁶ i stomak i ono što je vezano za njega.¹⁷ Sjećajte se smrti i iskušenja! Ko bude tako radio njegova nagrada bit će Džennetul-Meva!”

20. HARMELE BIN IJJĀS

Harmele bin Ijjās, r.a., ispričao je kako je prvi put došao Vjerovjesniku, s.a.v.s. Tom prilikom ostao je toliko dugo koliko mu je trebalo da spozna da je Muhammed, s.a.v.s., uistinu Allahov poslanik. Kada je htio poći prišao je i rekao: “Allahov Poslaniče, naredi mi!” Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu je rekao: “Harmele, radi ono što je dobro, a ostavi ono što je loše!”

¹⁶ Razum, oči, uši i jezik. (op. prev.)

¹⁷ Ovdje se vjerovatno misli na spolni organ i na hranu. (op. prev.)

Dok se Harmele, r.a., udaljavao u sebi je poželio da se vrati i da zatraži još jedan savjet. Vratio se rekavši: "Allahov Poslanice, posavjetuj me!" Tada mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Harmele, ostavi sve negativno a radi samo ono što je dobro! Što ti bude drago da čuješ da ljudi pričaju o tebi kada se od njih udaljiš, to radi, a što ti ne bude drago da čuješ da ljudi pričaju o tebi kad se od njih udaljiš to ostavi."

21. HABBĀB IBN EL-ERETT

Islam je prihvatio šesti, pa se za njega govorilo da je jedno vrijeme bio "šestina islama". Mnogo je bio mučen zbog svoje vjere. Njegova gazdarica, Um Enmār, koja ga je kupila na pijaci robova u Meki, uzimala bi željeznu šipku koju bi užarila na kovačkom mijehu, pa bi mu onda tom šipkom pritiskala glavu sve dok ne bi počela da gori i dok on ne bi izgubio svijest. Bio je od prvih muhadžira. Mnogo je plakao. Jedinu utjehu nalazio je u spominjanju Allaha Uzvišenog, družeći se s Allahovim Miljenikom, s.a.v.s., i siromašnim vjernicima sa Sofe poput Ammara, Bilāla i Suhejba. Habbāb ibn el-Erett, r.a., je ispričao: "Došli su El-Akra bin Hābis et-Tejmi i Uejne bin Hisn el-Fezāri i zatekli Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako sjedi sa Ammarom, Suhejbom, Bilalom, Habbābom ibn el-Erettom i drugim siromašnim vjernicima. Pošto su ih vidjeli, potcijenili su ih, odvojili se od njih i rekli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.: "Arapske delegacije ti dolaze! Stidimo se da nas Arapi vide

kako sjedimo s ovim robovima. Kada ti dodemo udalji ih od nas!” Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: “Da.” “Potpiši onda ugovor za to!”, rekoše. Potom Allahov Poslanik, s.a.v.s., zatraži papir i zovnu Aliju, r.a., da piše – a mi smo sjedili sa strane – kad dođe Džibril i donese ajete:

“I ne tjeraj od sebe one koji se ujutro i navečer Gospodaru svoje mole želeći naklonost Njegovu – ti nećeš za njih odgovarati, a ni oni neće odgovarati za tebe, jer bi, ako bi ih otjerao, nasilnik bio. I tako Mi jedne drugima iskušavamo da bi nevjernici rekli: ‘Zar su to oni kojima je Allah, između nas, milost ukazao?’ – A zar Allah dobro ne poznaje one koji su zahvalni! A kada ti dođu oni koji u riječi Naše vjeruju, ti reci: ‘Mir vama!...’” (El-Enam, 52-54)

Tada Allahov Poslanik, s.a.v.s., baci papir i pozva nas, pa kada smo mu prišli, reče nam: “Mir vama!” Potom smo mu se približili toliko da smo svoja koljena naslonuli uz njegova. Tako je Allahov Poslanik, s.a.v.s., često sjedio s nama, pa jednom kada je trebao da ide i da nas ostavi Uzvišeni Allah objavio je:

“Budi čvrsto uz one koji se Gospodaru svoje mole ujutro i navečer u želji da naklonost Njegovu zasluže, i ne skidaj očiju svojih s njih” (El-Kehf, 28). Poslije toga, kada bismo sjedili s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., i kada bi došlo vrijeme da ide mi bismo prvi ustajali i odlazili, jer on bi čvrsto bio uz nas sve dok mi ne bi prvi otišli.

Omer, r.a., u danima svoga hilafeta, davao mu je posebno mjesto. Kada bi sjedili u društvu, halifa bi tražio da Habbāb, r.a, sjedne do njega. Jedne ga je prilike zamolio da im priča šta je doživio od idolopoklonika, pa je Habbāb, r.a., rekao: “O

vođo pravovjernih, pogledaj moja leđa!” Omer, r.a., zapanjen reče: “Ovako nešto još nisam vidio.” “Naložili bi mi vatru, i ona se ne bi ugasila osim tečnošću koja je izlazila iz mojih leđa”, reče Habbāb, r.a.

22. HUNEJS BIN HUZĀFE

Hunejs bin Huzāfe es-Sehmi, r.a., bijaše od prvih muhad-žira. Nastanio se na Sofi. Jedan je od boraca koji su učestovali u Bici na Bedru.

Omer, r.a., ispričao je. “Hafsa, kćerka Omerova, ostala je udovica Hunejsa bin Huzāfe es-Sehmija, a on bijaše od drugova Vjerovjesnikovih, s.a.v.s., koji su se borili na Bedru. Preselio je na ahiret u Medini. Potom sam sreo Ebu Bekra i predložio mu: ‘Ako želiš, udat ću za tebe Hafsu, kćerku Omerovu!’, pa mi ništa nije odgovorio. Prošlo je nekoliko večeri, pa ju je zaprosio Allahov Poslnik, s.a.v.s., tē sam je udao za njega. Potom me srete Ebu Bekr i reče: ‘Možda si se začudio što ti nisam ništa odgovorio kada si mi ponudio svoju kćerku Hafsu!’ ‘Je-sam’, odgovorio sam. ‘Nije me spriječilo da ti odgovorim ništa drugo osim toga da sam čuo Allahova Poslanika, s.a.v.s., da je spominje. Nisam htio da odam tajnu Allahovog Poslanika, s.a.v.s., a da ju je ostavio ja bih je oženio’, reče Ebu Bekr.”

23. HUREJM BIN FĀTIK

Došao je iz Iraka u Medinu i zatekao Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako drži hutbu. Odmah, nakon Poslanikovog, s.a.v.s., obraćanja, primio je islam i nastanio se na Sofi. Jedan je od boraca na Bedru. Hurejm bin Fātik el-Esedi, r.a., ispričao je: "Pogledao me je Vjerovjesnik, s.a.v.s., i rekao: 'Koja si ti lju-dina, samo još da nemaš dvije osobine!' 'A koje su to, Allahov Poslaniče? Ružno je da se i jedna nađe, koje su?', upitao sam. Poslanik, s.a.v.s., reče: 'To što do zemlje spuštaš svoj ogrtač i što toliko dugo puštaš svoju kosu!'" Potom je Hurejm, r.a., malo zadigao svoj ogrtač i podrezao svoju kosu.

24. HUREJM BIN EVS

Hurejm bin Evs et-Tāi, r.a., bio je muhadžir. Živio je na Sofi. Kad god je trebalo on je učestvovao u bitkama. S muslimanima oslobodio je grad Hīru, a tu se i oženio.

Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., obavijestio svoje ashabe da će oni zauzeti Hīru, te da je u njoj vidio pod crnim himarom¹⁸ Šejmu, kćerku Bukajlovu, kako jaše na sivkastoju mazgi, Hurejm, r.a., je upitao: "Allahov Poslaniče, ako mi Hīru osvojimo i ako je nađem takvu kao što si je opisao, može li ona pripasti

¹⁸ Himar – prekrivač za lice. (op. prev.)

meni?” Poslanik, s.a.v.s., reče: “Ona pripada tebi!” Nakon toga se Hurejm, r.a., s Halidom bin el-Velidom, r.a., borio protiv Musejlime el-Kezzaba. Nakon što su ga ubili nastavio je borbe sa njim prema Eltafu sve dok nisu zauzeli Hīru. Prvu osobu koju je u njoj sreo bila je kćerka Bukajlova, kako jaše na sivkastoju mazgi, tačno onako kako ju je opisao Allahov Poslanik, s.a.v.s. Hurejm, r.a., odmah je zavolje i pozva je. Kada su Muhammed ibn Mesleme, r.a., i Abdullah ibn Omer, r.a., posvjedočili da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao Hurejmu, r.a., da ona pripada njemu Halid ibn el-Velid, r.a., mu je predade. Tada se pojavio njen brat Abdul-Mesih i Halid ibn el-Velid, r.a., potvrdi mu isto. Brat reče: “Tako mi Allaha, njen mehr neću spustiti ispod hiljade.” Halid ibn el-Velid, r.a., predade mu hiljadu i reče: ‘Da si rekao i sto hiljada ja bi ti ih dao.’ Abdul-Mesih prokomentarisao: ‘Nisam znao da imetak može biti veći od hiljade.’”

25. HUBEJB BIN JESĀF

Hubejb bin Jesāf bin Utbe ebu Abdurrahman, r.a., također je od stanovnika Sofe, a Ebu Bekr ibn Ebi Davud prenosi da je učestvovao u Bici na Bedru.

Hubejb bin Jesāf, r.a., ispričao je: “Došao sam Vjerovjesniku, s.a.v.s., a on se spremao da krene u bitku. Sa mnom je bio još jedan čovjek iz mog plemena. Još nismo bili prihvatili islam. Rekli smo mu: ‘Stidimo se da naš narod ide u bitku a

da mi ne prisustvujemo s njim!" Poslanik, s.a.v.s., upita: 'Jeste li prihvatili islam?' 'Nismo', odgovorili smo. 'Mi, uistinu, ne tražimo pomoć od idolopoklonika!' reče nam Allahov Poslanik, s.a.v.s. Tada smo prihvatili islam i prisustvovali smo bici. U njoj sam ubio čovjeka koji je meni sabljom zadao jedan udarac. Nakon toga sam oženio njegovu kćerku. Ona bi mi govorila: 'Da ne ubi čovjeka koji te ukrasi ovom "trakom!"' Ja bih joj odgovarao: 'Da ti ne ubiješ čovjeka koji pospremi tvoga oca u Vatru!'"

26. ZUL-BIDŽĀDEJN

Abdullah Zul-Bidžādejn, r.a., je od prvih muhadžira. Živio je na Sofi. Bio je od onih koji se mnogo kaju (evvābina) i onih koji su mnogo učili Kur'an. Preselio je na ahiret u Bici na Tebuku, a Poslanik, s.a.v.s., lično ga je spustio u mezar i ukopao ga svojim mubarek rukama.

Nadimak mu je Zul-Bidžādejn što znači vlasnik dva prugasta ogrtača. Naime, njegov amidža se o njemu brinuo sve dok Abdullah Zul-Bidžādejn, r.a., nije primio islam. Kada je primio islam, amidža s njega svuče odjeću, želeći ga time odvratiti od islama, međutim on osta ustrajan u svojoj vjeri. Majka mu tada dade jedan beduinski prugasti ogrtač (bidžād) od kostrijeti, a on ga uze, prepolovi ga, te se jednim komadom platna omota oko pojasa a drugim preko leđa. Tako je ušao kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., koji ga upita: 'Kako ti je

ime?’ ‘Abdul-Uzza’, odgovorio je. ‘Ne, već si ti Abdullah Zul-Bidžadejn!’, reče mu Allahov Poslanik, s.a.v.s.

Abdullah ibn Mesud, r.a., ispričao je: “Jedne noći, dok sam bio sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u pohodu na Tebuk, probudio sam se i na kraju našeg logora ugledao sam vatru. Kada sam se tamo približio vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., Ebu Bekra i Omera koji su Abdullahu Zul-Bidžadejnu el-Muzeniju iskopali kabur. Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio je u kaburu i dok su Ebu Bekr i Omer spuštali mejta on je govorio: ‘Dodajte mi svoga brata!’ Nakon što ga je lagano položio rekao je: ‘Moj Allahu, ja sam njime bio zadovoljan, pa budi i Ti njime zadovoljan!’ Abdullah ibn Mesud, r.a., bi govorio: ‘Kamo sreće da sam ja bio vlasnik tog kabura!’”

Abdullah ibn Abbas, r.a., ispričao je: “Allahov Poslanik, s.a.v.s., noću je sišao u njegov kabur i zapalio je u njemu svjetiljku. Uzeo ga je od strane kible i proučio je nad njim četiri tekbira. Potom je rekao: ‘Allah ti se smilovao! Bio si evvāb, mnogo si učio Kur’an!’”

27. REBĀ BIN KAB EL-ESLEMI

Rebā bin Kab el-Eslemi, r.a., bio je od onih koji su stalno činili hizmet Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i bio je vezan za džamiju i stanovnike Sofe.

Rebā bin Kab el-Eslemi, r.a., ispričao je: “Noći bih provodio pored Vjerovjesnikovih, s.a.v.s., vrata, pa bi mu dodavao

vodu za abdest. Čuo sam ga da tokom noći govori: 'Semi-allahu limen hamideh' (Čuo Allah onoga ko Ga hvali), i kako govori: 'El-hamdu lillahi rabbil-alemin' (Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova)."

Također je ispričao: "Konačio sam s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s. Jednom sam mu donio vodu za abdest, pa mi je rekao: 'Traži!' 'Tražim da budem u tvom društvu u Džennetu!', rekoh. 'Još, osim toga?', upita me. 'To je to!, odgovorih. Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Pomozi mi, za sebe, mnogobrojnim sedždama!'"

28. RIFĀA EBU LUBĀBE

Rifāa Ebu Lubābe el-Ensari, r.a., također je bio od stanovnika Sofe. Neki kažu da se on zvao Bešir bin Abdul-Munzir iz plemena Beni Amr bin Avf. Imao je čast prisustvovati u Bici na Bedru.

Ebu Lubābe, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Petak je prvak svih dana! Kod Allaha je veći i od kur-banskog i ramazanskog bajrama. On posjeduje pet svojstava: u njemu je Allah stvorio Adema, u njemu ga je spustio na Zemlju, u njemu je Allah usmrtio Adema, u njemu postoji trenutak u kojem kada neko nešto zamoli Allaha, osim harama, On će mu to i dati, i nema ni jednog bliskog meleka ni neba ni zemlje, ni brda ni vjetra niti mora a da se strahom ne ispune od petka. Tako će biti sve do smaka svijeta."

29. EBU REZĪN

Dok je boravio na Sofi, Poslanik, s.a.v.s., mu je davao posebne instrukcije kako će spominjati Allaha i pod kojim će uvjetom biti mujezin. Mnogo je spajao i udruživao ljude radi Uzvišenog Allaha. Vjerovjesnik, s.a.v.s., mu je rekao: "Ebu Rezīne, kada se osamiš pokreći svoj jezik spominjući Allaha, jer ti se računa da si u namazu sve dok spominješ svog Gospodara. Ako si s ljudima (u džematu), računa ti se namaz u džematu, a ako si sam računa ti se namaz posebi obavljen! Ebu Rezine, kada ljudi budu ustrajavali u noćnom namazu i dobrovoljnom postu, ti ustrajavaj u iskrenom savjetovanju muslimana! Ebu Rezine, kada se ljudi okrenu borbi na Allahovom putu nastoj da i ti stekneš njihovu nagradu, tako što ćeš se držati mesdžida u kojem ćeš biti mujezin, a za svoj ezan ne uzimaj platu!"¹⁹

Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu je rekao i sljedeće: "Hoćeš li da te uputim na ono na što se oslanja čitava ova stvar, s kojom ćeš postići dobro i ovoga i onoga svijeta?! Drži se sijela ljudi zikra! Kada se osamiš pokreći, koliko god možeš, svoj jezik spominjući Allaha. Voli radi Allaha i mrzi radi Allaha! Da li si osjetio, o Ebu Rezine, da čovjeka, kada izađe iz svoje kuće u namjeri da posjeti svoga brata, prati 70.000 meleka koji na

¹⁹ Najvjerovatnije da je ovaj plemeniti ashab imao opravdanje radi kojeg nije mogao izlaziti u borbe na Allahovom putu. (op. pev.)

njega donose salavat?! Naš Gospodaru, on spaja ljude radi Tebe pa ga učini postojanim! Ako se budeš mogao po ovome vladati, postupi tako!”

30. EBU REJHĀNE ŠEM'ŪN EL-EZDI

Ebu Rejhāne, r.a., je među ashabima sa Sofe, koji su inače bili izuzetno revnosni u ibadetu, bio poseban primjer, bio je učesnik u mnogim bitkama. Poslanik, s.a.v.s., činio mu je posebnu dovu kada se dobrovoljno prijavio da bude stražar u jednoj studenoj noći.

Ebu Rejhāne, r.a., je o tom slučaju ovako ispričao: “Bio sam s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u jednoj bici. Noć nas je zatekla na jednoj visoravni. Studen je bila toliko velika da sam vidio ljude kako kopaju jame u koje su se sklanjali, a busenjem se pokrivali. Kada je to vidio, Allahov Poslanik, s.a.v.s., upita: ‘Ko će večeras biti naš stražar, ja ću mu činiti dovu zbog koje će ga snaći velika dobrota?’ Tada ustade neki čovjek i reče: ‘Ja ću, Allahov Poslaniče!’ Upita ga: ‘Ko si ti?’ Čovjek reče kako se zove i da je od ensarija. Poslanik, s.a.v.s., mu reče: ‘Približi se!’ Pa kada se čovjek približio uhvatio je za njegovu odjeću i započeo mu činiti dovu. Kada sam čuo šta Allahov Poslanik, s.a.v.s., u dovi traži za ovog ensariju ustao sam i rekao: ‘I ja ću stražariti!’ Pitao me je isto što i onoga prije mene i rekao mi da se približim. Potom mi je proučio dovu, kraću nego što

je bila za ensariju. A zatim je rekao: ‘Oku, koje je bilo budno na Allahovom putu, Vatra je zabranjena! Oku, koje je pustilo suze iz straha prema Allahu, Vatra je zabranjena!’ Pa je rekao i treće a ja sam zaboravio. A poslije toga Ebu Šurejh je rekao: ‘Oku, koje je obaralo pogled od onoga što je Uzvišeni Allah zabranio da se gleda, Vatra je zabranjena!’”

Ebu Rejhāne, r.a., prenosi da je jednom otišao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i požalio mu se kako mu Kur’an izmiče i kako mu je teško da ga zapamti. Allahov mu je Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Nemoj na sebe stavljati ono što ne možeš nositi i mnogo čini sedždu!” Poslije je Ebu Rejhane, r.a., nastanio Asakalan, kako kaže Ebu Umejre, i mnogo je činio sedždu.

Jednom je zbog bitke bio odsutan od kuće. Kada se vratio večerao je a potom otišao u džamiju da klanja jaciju. Poslije povratka s jacije kući je nastavio klanjati nafilu. Namaz je otpočeo jednom surom i nije stao dok je nije završio, i tako je potrajalo sve do zore. Pošto je začuo ezan stegao je svoju odjeću i kada se spremao da krene u džamiju njegova žena mu se obrati: “Ebu Rejhāne, ostao si u svojoj bici koliko si ostao, sad si došao pa opet od tebe nisam imala udjela!” On reče: “Dakako, imala si udjela ali bio sam zauzet!” “Ebu Rejhāne, šta te odvojilo od mene?”, upitala je. “Moje je srce kružilo s onim što Allah opisuje od džennetske odjeće, žena i blagodati, i nisi mi na um pala sve dok zora nije svanula”, odgovorio je.

31. ZEJD BIN EL-HATTĀB

Zejd bin el-Hattāb, r.a., je brat Omera, r.a., vođe pravovjernih. Živio je na Sofi. Borio se u mnogim bitkama. Bio je časni borac na Bedru, a stepen šehida postigao je boreći se protiv Musejlime el-Kezzāba. Nosio je nadimak Ebu Abdurrahmān.

Nāfi od Abdullaha ibn Omera, r.a., prenosi da je Omer, r.a., na dan Bitke na Uhudu rekao svome bratu Zejdu: "Uzmi moj štit!" Pa mu je Zejd, r.a., na to odgovorio: "I ja želim postići šehadet kao i ti!" Tako su i jedan i drugi ostavili štit.

32. SELMĀN EL-FĀRISI

Bio je mudr, učen i pobožnjak jakog imana. Kada je na Poslanikovim, s.a.v.s., leđima vidio pečat vjerovjesništva plačući je Poslanika, s.a.v.s., ljubio. On je "sin islama" i svojom iskrenošću postao član Poslanikove, s.a.v.s., porodice, njegovog ehli bejta. Visoko je podigao bajrak islama. Živio je na Sofi, a Džennet je čeznuo za njim.

Enes, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Četvorica su predvodnika. Ja sam predvodnik Arapa, Suhejb je predvodnik Vizantijaca, Selmān je predvodnik Perzijanaca i Bilāl je predvodnik Abesinaca."

Zāzān el-Kindi prenosi da su jednog dana bili kod Alije, r.a., a on tada bijaše raspoložen i nasmijan, pa su mu

predložili: “O vođo pravovjernih, pričaj nam o svojim ashabi-ma!” “O kojim ashabima?”, upitao je. “O ashabima Muham-medovim, s.a.v.s.”, rekli su. “Svi Muhammedovi, s.a.v.s., ashabi su i moji ashabi! Pa, o kojem da vam pričam?”, upitao je. “O onome kojeg s posebnom toplinom spominješ! Pričaj nam o Selmānu!”, predložiše. Alija, r.a., reče: “A kome od vas mogu govoriti o čovjeku poput mudrog Lukmana?! Taj čovjek je od nas i za nas, od ehli bejta! Uzeo je i prvo i posljednje znanje, čitao je i prvu i posljednju Knjigu, more nepresušno!”

Ebu Burejde prenosi od svog oca da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Došao mi je Ruhul-Emin i ispričao da Uzvišeni Allah voli četvoricu mojih ashaba.” Prisutni su upitali: “Ko su oni, o Allahov Poslaniče?” Poslanik, s.a.v.s., reče: “Ali, Selmān, Ebu Zerr i El-Mikdād!”

Enes ibn Mālik, r.a., čuo je kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: “Džennet čezne za četvoricom: Alijem, El-Mikdādom, Ammarom i Selmānom!”

El-Hāris ibn Umejre ispričao je: “Došao sam u grad El-Medāin i tamo zatekao čovjeka koji je na sebi imao izlizanu odjeću. Strugao je crvenu kožicu. Okrenuo se, pogledao me a potom mi je, dajući mi išaret rukom, rekao: “Stani, Allahov robe!” Upitah one koji su bili pored mene: “Ko je ovaj čovjek?” “Ovo je Selmān!”, rekli su. Potom je ušao u svoju kuću, obukao bijelu odjeću, te mi prišao, uzeo me za ruku i zagrlio. Rekoh: “Allahov robe, nikad me ranije nisi vidio a ni ja tebe, niti me poznaješ kao ni ja tebe.” On reče: “Naprotiv, tako mi Onoga u Čijoj je Ruci moj život! Kada sam te ugledao

moja duša je upoznala tvoju! Zar ti nisi El-Hāris ibn Umejre?” “Jesam”, odgovorih. Reče: “Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao: ‘Duše su mobilizirane vojske, pa koje se radi Allaha prepoznaju zbliže se, a koje se radi Allaha ne prepoznaju razdvoje se!’”

Atije ibn Amir ispričao je: “Vidio sam kako su Selmāna el-Fārisija prisiljavali da jede, pa je rekao: ‘Dosta mi je, dosta mi je! Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao: ‘Oni ljudi koji na dunjaluku budu najduže siti na ahiretu će biti najduže gladni! O Selmāne, zaista je dunjaluk tamnica mumina a dženet kāfira!’”

Džerir je prenio da mu se Selmān, r.a., jedanput ovako obratio: “O Džerire, budi skrušen radi Allaha! Ko na dunjaluku radi Allaha bude skrušen, Allah će ga na Kijametskom danu uzvisiti! Da li znaš, o Džerire, šta su tmene na Kijametskom danu?” “Ne znam”, odgovorio sam. On reče: “To su zulumi, koje su ljudi na dunjaluku činili jedni prema drugima!” Potom je uzeo jednu tako malu treščicu, koju sam jedva nazirao u njegovoj ruci, i rekao mi: “O Džerire, da u Džennetu tražiš i ovoliko sićušnu treščicu ne bi je našao!” “Allahov robe, pa gdje su palme i drveće?”, upitao sam. “Debla i grane su od bisera i zlata, a na vrhovima plodovi”, reče.

Selmān, r.a., rekao je: “Najviše grijeha na Kijametskom danu imat će onaj ko bude najviše govorio o onome što spada u neposlušnost prema Uvišenom Allahu!”

Također je rekao: “Svaki čovjek ima svoju unutarnju i vanjsku stranu. Pa onaj ko popravi svoju nutritivnu

popraviti i njegovu vanjštinu, a ko pokvari svoju vanjštinu Allah će pokvariti i njegovu nutrinu.”

Jednom, kada je Selmān el-Fārisi, r.a., sreo Abdullaha ibn Selama, r.a., rekao mu je: “Ako preseliš na ahiret prije mene, obavijesti me o onome što tamo zatekneš, a ako ja preselim prije obavijestit ću te!” Tako, nakon što je Selmān, r.a., preselio Abdullah ibn Selam, r.a., vidio ga je u snu i upitao: “Kako si, o Allahov robe?” “Dobro sam”, odgovorio je. “Koje si dje-lo našao najvrijednije”, ponovo je upitao. Selmān, r.a., na to je dogovorio: “Našao sam da je tevekkul²⁰ izuzetna stvar!”

33. SAD IBN EBI VEKĀS

Bio je, uistinu, ličnost kakvu je historija malo poznavala. Treći je, od slobodnih muškaraca, prihvatio islam. Među prvima učinio je hidžru. Izvjesno vrijeme boravio je na Sofi. Borio se u Bici na Bedru. Postao je najveći strijelac u historiji islama. Njegova je dova bila kabul – primljana. Allah ga je počastio time što je islam odnio u mnoge gradove. Jedan je od “Dese-torice obradovanih Džennetom”.

Sad, r.a., rekao je: “U danu u kojem sam primio islam niko osim mene nije postao musliman. Proveo sam sedam dana čineći trećinu islama.”

Sad, r.a., ispričao je da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., za njega proučio sljedeću dovu: “Moj Allahu, upravi njegovu strijelu i uslišaj mu dovu!”

²⁰ Pouzdavanje i oslanjanje na Uzvišenog Allaha. (op. prev.)

Sad, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "Više se za vas bojim iskušenja u blagostanju od iskušenja od neimaštine! Bili ste iskušani neimaštinom pa ste se na tome strpili, a dunjaluk je sladak i nagizdan."

Kajs bin Ebi Hazim prenosi da je čuo Sada, r.a., kada je rekao: "Mogao si nas vidjeti kako smo s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., ostajali bez hrane. Jedino što smo imali bilo je lišće."

34. SEĪD BIN ÂMIR EL-DŽUMEHI

Bio je od onih koji su izabrali zuhd, boraveći na Sofi, u društvu siromašnih muhadžira. Kasnije, iako je, na insistiranje halife Omera, r.a., postao namjesnikom Himsa²¹, nije imao ni sluge niti dvije presvlake.

Halid bin Ma'dan ispričao je: "Omer ibn el-Hattab nam je za namjesnika Himsa postavio Seīda bin Âmira ibn Džuzejma el-Džumehija. Kada je Omer ibn el-Hattab došao u Hims, upitao je: 'O stanovnici Himsa, kakav je vaš namjesnik?' Oni su se na njega požalili – a za Hims se govorilo "Mala Kūfa" jer su se njeni stanovnici, poput Kufljana, stalno žalili na svoje namjesnike – rekavši: 'Imamo četiri primjedbe: Naš namjesnik ne izlazi među nas sve dok se dan dobro ne raširi, noću se nikome od nas ne odaziva, jedan dan u mjesecu nikako iz kuće ne izlazi i s vremena na vrijeme ga obuzme pretjerana žalost.' Potom ih je Omer sabrao i rekao: 'Moj Allahu, ne dozvoli da se danas, u

²¹ Hims je grad u Siriji. (op. prev.)

vezi njega, pokaže moje netačno prosuđivanje! Zbog čega se na njega žalite?’ Žitelji Himsa rekoše: ‘Ne izlazi među nas sve dok se dan dobro ne raširi!’ Namjesnik reče: ‘Tako mi Allaha mrsko mi je da to spominjem! Moja žena nema sluškinju, pa zato ja zamjesim tijesto i sačekam da nadode a potom ispečem hljeb. Nakon toga se abdestim i onda izađem.’ Potom, Omer nastavi: ‘Zbog čega se još žalite na njega?’ Rekoše: ‘Noću se nikome ne odaziva!’ ‘Šta veliš na to’, upita Omer. Pa je odgovorio: ‘Iako mi je mrsko to spominjati, velim da sam dan odredio njima a noć za Uzvišenog Allaha!’ Omer je potom opet upitao: ‘Zbog čega se još žalite na njega?’ Rekoše: ‘Jedan dan u mjesecu nikako ne izlazi pred nas.’ ‘Šta veliš na to’, upita Omer. On reče: ‘Nemam slugu da mi opere odjeću, a ja nemam odjeće osim ove. Tako, kad operem odjeću sjednem dok se ne osuši, potom je malo rukom popeglam, i onda izađem među njih preostali dio dana!’ Omer ih ponovo upita: ‘Zbog čega se još žalite na njega?’ Rekoše: ‘S vremena na vrijeme obuzme ga pretjerana žalost.’ ‘Šta veliš na ovo’, upita Omer, a namjesnik odgovori: ‘Prisustvovao sam pogubljenju Hubejba el-Ensarije u Meki. Kurejšije su ga toga dana svezali za drvo a potom su kidali njegovo meso. Upitali su ga: ‘Bi li volio da je Muhammed na tvom mjestu?’ Odgovorio je: ‘Tako mi Allaha, ne bih volio da sam ja sa svojom ženom i djecom a da Muhammeda, s.a.v.s., ubode trn!’ Potom je uzviknuo: ‘O Muhammede!’ Pa kada se sjetim toga dana, kada mu u toj situaciji nisam pomogao, kada sam bio mušrik, kada nisam vjerovao u Allaha Velikog, pomislim da mi Uzvišeni Allah taj grijeh neće nikada oprostiti, eto, tada me spopadne ova žalost!’

Omer tada reče: ‘Hvala Allahu Koji je dao da moja procjena nije bila pogrešna!’”

Nakon tog događaja halifa Omer, r.a., poslao je namjesniku Seïdu bin Âmiru, r.a., hiljadu zlatnika, poručivši mu, da se njima pomogne. Njegova mu žena tada reče: ‘Hvala Allahu Koji nas je učinio neovisnim od tvog truda!’ Namjesnik uzvрати: ‘Želiš li da učiniš nešto što je još bolje? Da ih podijelimo onima kojima su potrebni!’ ‘Svakako’, odgovori žena. Tada je pozvao čovjeka u kojeg je imao povjerenja i naredio mu da ode do nezbrinutih udovica, jetima, siromaha i onih koji su u nevoljama i da im podijeli novac. Ostavio je jedan zlatnik i rekao svojoj ženi: ‘Ovaj udjeli ti!’, a potom je krenuo na posao. Žena reče: ‘Zašto nam nisi makar hizmečara iznajmio?! Šta se dogodi s tolikim novcem?!’ ‘Doći će vrijeme kada će ti biti potrebniji!’, odgovori joj namjesnik Seïd bin Âmir, r.a.

35. EBU SEÏD EL-HUDRI

Iako je ovaj vrli ashab bio od ensarija izabrao je, dobar dio svog života, da proživi na Sofi jer je bio sklon povučenosti od dunjalučkih uživanja i strpljivosti na neimaštini. Prenio je dosta Poslanikovih, s.a.v.s., hadisa.

Ebu Seïd el-Hudri, r.a., kazuje kako mu se jednom njegova žena požalila na njihovo slabo materijalno stanje. Nakon toga otišao je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., da od njega zatraži pomoć. Zatekao ga je na minberu kako govori: “O

ljudi, došlo je vrijeme da se suzdržavate od traženja pomoći! Jer, onoga ko bude suzdržljiv Allah će opskrbiti skromnošću, onoga ko bude nastojao da bude neovisan od ljudi Allah će ga od njih neovisnim i učiniti! Tako mi Onoga u Čijoj je Ruci Muhammedova duša robu nije data prostranija opskrba od strpljivosti. A ako odbijete, i budete i dalje od mene tražili, dat ću vam ono što budem imao!”

Jedne prilike Ebu Se'īd el-Hudri, r.a., Allahovom je Poslaniku, s.a.v.s., postavio sljedeće pitanje: “O Allahov Poslaniče, ko od ljudi ima najteža iskušenja?” “Vjerovjesnici!”, odgovorio je. Zatim je upitao: “A ko poslije njih?” “Dobri ljudi! Neki su bili iskušavani tolikim siromaštvom da nisu posjedovali ni jednu datulu niti tome slično, neki su bili iskušavani krpeljima sve dok im se krpelji ne bi na koži ukiselili, više bi se radovali iskušenjima nego rahatluku!”, reče Allahov Poslanik, s.a.v.s.

36. SUFEJNE, ŠTIĆENIK ALLAHOVOG POSLANIKA, S.A.V.S.

Sufejna Ebu Abdurrahmana, r.a., ropstva oslobodila je Um Seleme, r.a., pod uvjetom da čini hizmet Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., sve dok bude živ. Boravio je na Sofi, i među njenim stanovnicima bio je omiljen.

Sufejne, r.a., ispričao je: “Kupila me je i oslobodila Um Seleme pod uvjetom da činim hizmet Vjerovjesniku, s.a.v.s., sve dok budem živ. Tada sam rekao: ‘Ja ne želim napustiti Vjerovjesnika, s.a.v.s., sve dok sam živ!’”

Seīd bin Džemhān upitao je Sufejnu, r.a., o njegovom imenu. Na što mu je rekao: "Obavijestit ću te o svom imenu. Allahov Poslanik, s.a.v.s., dao mi je ime Sufejne.²² Jednom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio sa svojim ashabima, pa su im njihovi tereti postali preteški. Tada mi se obratio: 'Raširi svoju vreću!' Raširio sam je a on je u nju potrpao njihove stvari, potom je vreću naprtio na moje rame i rekao mi: 'Ponesi, ti si Sufejne.' Da sam tada nosio i kamilin tovar ili dva tovara, ili pet, šest, ne bi mi bilo teško."

37. SĀLIM, ŠTIĆENIK EBU HUZEJFE, R.A.²³

Bio je hafiz, koji je učio Kur'an na poseban način. Imam koji je u namazu predvodio mnoge ashabe. Stanovnik Sofe koji je silno volio Uzvišenog Allaha. Neustrašivi borac koji je nosio bajrak islama na Jemāmi u svojoj desnici sve dok nije bila odrezana, potom u lijevici sve dok i ona nije bila odrezana, potom je bajrak držao svojim vratom učeći ajet: "Mu-

²² Sufejne znači mala lađa. (op. prev.)

²³ Salim, r.a., kao dječak bio je zarobljen, i bio je rob Ebu Huzejfine, r.a., žene koja se zvala Subejta. Kada je prihvatila islam, oslobodila je Salima, r.a., i dala ga je svome mužu. On ga je posinio, tako je Salim, r.a., postao poznat pod imenom Salim ibn Ebi Huzejfe, kao što je prethodno Poslanik, s.a.v.s., posinio Zejda ibn Harisa i nazvao ga Zejd ibn Muhammed. To je bilo prije objave ajeta koji je dokinuo običaj posinovljavanja. Uzvišeni u 5. ajetu sure El-Ahzab kaže: *„Zovite ih po očevima njihovim, to je kod Allaha ispravnije. A ako ne znate imena očeva njihovih, pa, braćo su vaša po vjeri i štićenici su vaši.“* Pošto je Salimov otac bio nepoznat među narodom, on je nazvan Salim – štićenik Ebu Huzejfe. (op. prev.)

ammed je samo poslanik, a i prije njega je bilo posalnika. Ako bi on umro ili ubijen bio, zar biste se stopama svojim vratili?" (Alu Imran, 144), sve dok ne postade šehid.

Abdullah ibn Amr, r.a., čuo je kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Uzmite Kur'an od četvorice: Abdullaha ibn Mesuda, Sālima – štićenika Ebu Huzejfe, Ubejja ibn Kaba i Muāza ibn Džebela."

Allahov Poslanik, s.a.v.s., jedne je noći čekao Aišu, r.a., koja je malo kasnila. Kada je stigla, pitao je: "Gdje si bila?" "Allahov Poslaniče, čula sam učenje Kur'ana od nekog čovjeka u mesdžidu. Nikad tako nešto nisam čula!", odgovorila je. Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ustao a Aiša, r.a., ga je slijedila. Pošto su došli do mesdžida Allahov Poslanik, s.a.v.s., je upitao: "Zar ne znaš ko je ovaj?" "Ne", odgovorila je. "Ovo je Sālīm – štićenik Ebu Huzejfe", reče Allahov Poslanik, s.a.v.s., i dodao: "Neka je hvala Allahu što je dao da u mom ummetu bude ljudi poput ovoga!"

Abdullah ibn Omer, r.a., prenosi da prije nego što su došli Allahov Poslanik, s.a.v.s., i Ebu Bekr, r.a., prve muhadžire, među kojima je bio i Omer, r.a., u namazu predvodio je Sālīm – štićenik Ebu Huzejfe, jer je najviše znao Kur'ana napamet.

Omer ibn el-Hattab, r.a., čuo je kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Zaista, Sālīm silno voli Uzvišenog Allaha!"

Kada je Sālīm – štićenik Ebu Huzejfe, r.a., čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., gdje govori: "Doći će, na Kijametskom danu, ljudi koji će imati dobrih dijela poput brda Tihame.

Kada budu dovedeni, Allah će njihova dobra djela pretvoriti u prašinu a potom ih baciti u Vatru!", rekao mu je: "Allahov Poslaniče, za tebe bih žrtvovao i oca i majku, opiši nam te ljude da ih možemo prepoznati! Tako mi Onoga Koji te je sa Istinom poslao bojim se da ja nisam jedan od njih!" "Sālime, oni su postili i klanjali, ali kad bi se pred njih izložio neki haram oni bi nasrnuli na njega. Zbog toga je Allah uništio njihova djela!", reče Allahov Poslanik, s.a.v.s.

38. SĀLIM BIN UBEJD EL-EŠDŽEĪ

Boravio je na Sofi a kasnije se nastanio u Kūfi. Sālīm bin Ubejd, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., u svojoj smrtnoj bolesti pao u nesvjest. Kada je došao sebi rekao je: "Naredite Bilālu da mujezini a Ebu Bekru da klanja ljudima!" Potom je opet pao u nesvjest. Kada je ponovo došao sebi Aiša, r.a., je predložila: "Moj je otac tužan i osjetljiv čovjek, pa kada bi naredio nekom drugom!" Poslanik, s.a.v.s., tada reče: "Vi žene ste poput žena iz kazivanja o Jūsufu; naredite Bilālu i naredite Ebu Bekru da klanja ljudima!"

39. SĀLIM BIN UMEJR

Stanovao je na Sofi i bio je jedan od učesnika u Bici na Bedru. A kada je objavljena mobilizacija boraca u pohod na Tebuk plakao je i tugovao što za sebe nije mogao nabaviti jahalicu.

“Ni onima kojima si rekao, kada su ti došli da im daš životinje za jahanje: ‘Ne mogu naći za vas životinje za jahanje’ – pa su se vratili suznih očiju, tužni što ne mogu da ih kupe.” (Et-Tevbe, 92)

O ovom je ajetu Abdullah ibn Abbas, r.a., rekao: “To su Sālim bin Umejr i njegovi drugovi.”

40. ES-SĀIB BIN HALLĀD

Es-Sāib bin Hallād, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Ko uplaši stanovnike Medine čineći im zulum Allah će njega prestrašiti. Na njega će se spustiti prokletstvo Allahovo i prokletstvo svih meleka i ljudi. Allah od njega neće primiti ni farza niti nafile!”

41. ŠAKRĀN, ŠTIĆENIK ALLAHOVOG POSLANIKA, S.A.V.S.

Šakrān, r.a., rekao je: “Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., na magarcu, kada se bio uputio na Hajber.”

42. ŠEDDĀD IBN USEJD

Kada je došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., on ga je smjestio na Sofu. Pošto je Šeddād ibn Usejd es-Selemi, r.a., došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., dao mu je prisegu na hidžru. Potom se požalio, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., ga upita: “Šta ti je Šeddāde?” “Požalio sam se, o Allahov Poslaniče, a kada bih se mogao još koji put napiti bathānske vode”, reče Šeddād, r.a. “A šta te sprječava u tome?”, upita Allahov Poslanik, s.a.v.s. “Moja hidžra!”, odgovori Šeddād, r.a. “Idi, ti si muhadžir gdje god da budeš!”, reče mu Allahov Poslanik, s.a.v.s.

43. SUHEJB BIN SINĀN ER-RŪMĪ

Vizantijci su ga zarobili kao dječaka dok mu je otac Sinān bin Malik en-Numejri bio namjesnikom grada Ubulle. Brzo se našao na jednoj vizantijskoj pijaci. Često je mijenjao vlasnike. Tako je naučio njihov jezik i način života. Skoro da je bio zaboravio arapski jezik. Iz ropstva pobjegao je u Meku. Inače je imao plavu kosu. Kada se nastanio među Arapima dali su mu ime Suhejb er-Rūmī, što znači Vizantijac, zbog njegovog slabog poznavanja arapskog jezika i plave kose. Primio je islam zajedno s Ammārom ibn Jāsirom, r.a., dok je Poslanik, s.a.v.s., još bio u kući El-Erkama ibn Ebil-Erkama, kod brežuljka Safe. Dobio je potvrdu da mu je Hidžra uspjela. Učestvovao je u svakoj bici u kojoj je bio Allahov Poslanik, s.a.v.s. Izuzetno mnogo je dijelio hranu onima kojima je ona bila potrebna.

Suhejb, r.a., rekao je: “Gdje god je Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio prisutan i ja sam tamo prisustvovao: prilikom svakog uzimanja prisege, u svakoj vojni, u svakoj bici, od prve do posljednje. Bio sam ili s njegove desne ili s njegove lijeve strane. A ako bi postojala opasnost s prijeda, išao sam naprijed, a kada bi postojala opasnost straga, bio sam nazad. Nisam nikada dozvolio da Vjerovjesnik, s.a.v.s., bude između mene i neprijatelja, sve dok Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije preselio na ahiret.”

Scīd bin el-Musejjib, r.a., ispričao je: “Kada se Suhejb, čineći Hidžru, uputio Vjerovjesniku, s.a.v.s., slijedila ga je

potjera, jedna grupa Kurejšija. Na jednom brdašcu sjahao je sa svoje jahalice, izvadio tobolac sa strijelama i povikao prema Kurejšijama: 'O Kurejšije, znate da sam, od vas, najbolji strijelac. Tako mi Allaha, nećete doprijeti do mene sve dok ne potrošim sve strijele iz mog tobolca, a poslije ću se boriti svojom sabljom sve dok ona bude u mojoj ruci. Radite šta hoćete! A ako želite, uputit ću vas na mjesto, u Meki, gdje se nalazi moj imetak i moja odjeća, pod uvjetom da me pustite slobodnog.' Oni rekoše: 'Prihvatamo!' Kada je Suhejb, r.a., došao u Medinu Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu reče: 'Uspjela ti je trgovina, o Ebu Jahja, uspjela ti je trgovina, o Ebu Jahja!'" Tada je objavljen i sljedeći ajet: *"Ima ljudi koji prodaju (žrtvuju) svoj život želeći Allahovo zadovoljstvo. A Allah je milostiv robovima Svojim."* (El-Bekare, 207)

Jednom mu je Omer, r.a., kada ga je primijetio da mnogo dijeli hranu, rekao: "O Suhejbe, puno dijeliš hranu, to je rasipanje imetka!" Suhejb, r.a., na to mu je rekao: "Uistinu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: 'Najbolji od vas jesu oni koji dijele hranu i uzvraćaju na selam', pa me te njegove riječi nagone na dijeljenje hrane."

Suhejb, r.a., ispričao je: "Napravio sam hranu Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i otišao sam da ga pozovem. Zatekao sam ga u jednoj grupi njegovih ashaba. Stao sam naspram njega i dao sam mu znak glavom da pode sa mnom. On mi glavom dade znak pitajući: 'A ovi?' Zavrtio sam glavom pokazujući mu da oni ne trebaju krenuti s nama. Šutio je, a ja sam čekao na svom mjestu. To se ponovilo još dva puta, pa sam onda

odgovorio: 'Da, i ovi!' A ono što sam spremio od hrane bilo je nešto malo. Svi su došli i jeli, a hrane im je preteklo."

Suhejb, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., nakon što je proučio ajet: *"One koji čine dobra djela čeka nagrada, i više od toga!"* (Junus, 26), rekao: "Kada džennetlije uđu u Džennet, glasnik će povikati: 'Imate kod svog Gospodara obećanje?' Oni će upitati: 'Šta je to? Zar nije naša lica učinio bijelim, naše vage teškim i zar nas nije uveo u Džennet?!' Isto će im biti tri puta ponovljeno, a potom će im se Gospodar pokazati da ga gledaju. A to će im biti draže od svega onoga što im bude dato."

44. SAFVĀN BIN BEJDĀ

Safvān, r.a., potiče iz plemena Beni Fihri. Učestvovao je u Bici na Bedru. Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao ga je u vojni vezanoj za Abdullaha ibn Džahša, pa je Uzvišeni Allah o njima objavio ajet: *"Oni koji vjeruju i koji se iseile i bore na Allahovom putu, oni se mogu nadati Allahovoj milosti."* (El-Bekare, 218)

45. TAHFE BIN KAJS

Tahfe bin Kajs el-Giffāri, r.a., ispričao je: "Allahov bi Poslanik, s.a.v.s., naređivao svojim ashabima da nas, stanovnike Sofe, vode kućama na večeru. Neko bi uzimao jednog od nas a neko po dvojicu. Ja sam ostao u grupi od pet ljudi. Allahov Poslanik,

s.a.v.s., tada nam je rekao: 'Podite!' Tako smo krenuli za njim. Kada smo stigli Poslanik, s.a.v.s., reče: 'O Aiša, nahrani nas i napoj!' Aiša je donijela prekrupe, pa smo je pojeli. Potom je donijela haisu²⁴, pa smo i nju pojeli. Onda je Poslanik, s.a.v.s., rekao: 'O Aiša, napoji nas!' Aiša je donijela malu čašu mlijeka, koju smo popili. Potom nam je rekao: 'Ako hoćete, možete konačiti ovdje a ako želite, možete poći u mesdžid.' Rekli smo: 'Idemo u mesdžid.' I tako, dok sam u mesdžidu spavao, na svom stomaku, prišao mi je čovjek i pokrenuo me je svojom nogom rekavši: 'Ovako spavanje Allah prezire.' Kada sam pogledao vidio sam da je to bio Allahov Poslanik, s.a.v.s."

46. TALHA BIN AMR

Živio je na Sofi a potom se nastanio u Basri. Talha bin Amr, r.a., rekao je: "Kada bi neko došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i ako bi imao poznanika, nastanio bi se kod njega, a ako ne bi imao poznanika, nastanio bi se na Sofi. Ja sam bio od onih koji su boravili Sofi. Moj nam je drug od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., svaki dan donosio pregršt datula koje su dijelili dvojica ljudi. Jednog dana, kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., predao selam poslije namaza, neko od nas je uzviknuo: 'Allahov Poslaniče, datule su spržile naše stomake a grubi ogrtači su rasjekli naše kože!' Tada se Allahov Poslanik, s.a.v.s., okrenuo prema svome minberu, popeo se na njega, zahvalio se Allahu, spomenuo ono

²⁴ Haisa je jelo od datula s maslom. (op. prev.)

što nam se dešavalo, a potom je rekao: 'Ja i moj drug²⁵ ostali smo više od deset noći bez ikakve hrane, osim plodova drveća misvaka. Potom smo došli kod naše braće ensarija i većina naše hrane bile su datule. Mi smo ih s vama podijelili. Tako mi Allaha, kada bih imao hljeba i mesa dao bih vam! Možda ćete dočekati vrijeme u kojem ćete nositi odjeću poput prekrivača Kabel. Jutrom i večeri dolazit će vam posude hrane!'”

47. ET-TAFĀVĪ ED-DEVSĪ

Et-Tafāvī ed-Devsī, r.a., ispričao je: “Kada sam došao u Medinu, bio sam mjesec dana s Ebu Hurejrom. Poslije toga dobio sam groznicu usljed koje sam postao potpuno iscrpljen. Allahov je Poslanik, s.a.v.s., ušao u mesdžid i upitao: ‘Gdje je onaj mladić Ed-Devsī?’ Neko je rekao: ‘Eno ga leži u ćošku mesdžida potpuno iscrpljen!’ Prišao mi je Allahov Poslanik, s.a.v.s., i rekao: ‘Ovo (u čemu si strpljiv) računa ti se u pokornost!’”

48. ABDULLAH IBN MESUD

Abdullah ibn Mesud, r.a., prvi je čovjek koji je naglas učio Kur'an poslije Allahovog Poslanika, s.a.v.s., pred Kurejšijama. Bio je vrli poznavalac Kur'ana i sunneta i neprikosnoveni šerijat-

²⁵ Ebu Bekr es-Siddik, r.a. (op. prev.)

ski pravnik (fākih).²⁶ Čovjek čija je dova bila uslišana, muhādžir, stanovnik Sofe, borac na Allahovom putu. U Bici na Bedru sa-
bljom je odrezao glavu Ebu Džehlu. Jedno vrijeme bio je povje-
renik bejtul-māla²⁷ u Kūfi. Bio je rastom nizak, sitan, mršavih
nogu, ali nogu koje su bile teže od brda Uhud, kao što je rekao
Allahov Poslanik, s.a.v.s. Nosio je nadimak Ibn Um̄mi Abd.

Abdullah ibn Mesud, r.a., rekao je: "Allah je pogledao u
srca Svojih robova pa je između njih izabrao Muhammeda,
s.a.v.s., te ga je poslao sa Poslanicom i znanjem Svojim stvo-
renjima. Poslije toga ponovo je pogledao u srca ljudi i izabrao
mu ashabe, koji će ga pomoći i koji će biti njegovi ministri. Pa
ono što vjernici vide dobrim to je dobro, a ono što vjernici
vide lošim to je i kod Allaha loše."

"Naučio sam od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., sedamdeset
sura, koje sam potpuno usvojio, prije nego je i Zejd bin Sābit
primio islam. Tada se on igrao s djecom, a nosio je uvojak",
rekao je Abdullah ibn Mesud, r.a.

Alkame je ispričao: "Neki čovjek je došao Omeru go-
voreći: 'Dolazim ti od čovjeka koji diktira Kur'an napamet!'
Omer se tada razljuti i srdito reče: 'Teško tebi, pazi šta pričaš!'
'Govorim ti istinu', uzvрати čovjek. 'Ko je on?', upita Omer.
Čovjek reče: 'Abdullah ibn Mesud!' 'Ne znam da za to ima iko
preči od njega', smirenim glasom reče Omer i nastavi: 'Ispri-

²⁶ Ebu Hanife, r.a., utemeljivač je hanefijskog mezheba kojeg se pridržavamo i
mi, muslimani Bosne i Hercegovine. On je znanje i tumačenje vjere naslijedio od
Ibrahima en-Nehajja, r.a., a ovaj od Abdullaha ibn Mesuda, r.a., a on od Allahovog
Poslanika, s.a.v.s. (op. prev.)

²⁷ Bejtul-māl je državna blagajna. (op. prev.)

čat ću ti nešto vezano za Abdullaha. Jedne noći sjedili smo u kući Ebu Bekrovoj razgovarajući o potrebama zajednice. Potom smo izašli, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., hodao je između mene i Ebu Bekra. Kada smo prolazili pored mesdžida, čuli smo nekog čovjeka kako uči Kur'an. Vjerovjesnik, s.a.v.s., tada se zaustavio slušajući ga. Rekoh: 'Allahov Poslaniče, nasloni se!' Gurnu me rukom dajući mi išaret da šutim. Čovjek je učio Kur'an, pa obavio ruku, sedždu i sjedenje. Potom je učio dovu i tražio oprost. Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: 'Traži, bit će ti dato!', i još doda: 'Ko želi da uči ispravno Kur'an, onako kako je objavljen, neka uči po kiraetu Ibn Umme Abda!' Tada smo ja i moj drug znali da se radi o Abdullahu. Sutradan, rano ujutro, požurio sam da ga time obradujem. Međutim, rekao mi je: 'Pretekao te je Ebu Bekr!' Kad god sam ga htio u nekom dobru preteći on je mene u tome prestigao.'²⁸

Abdullah ibn Mesud, r.a., ispričao je: "Jednom sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., tražio da otcjepim misvak s drveta "erāk". Vjetar je njihao njegove grane i ukazale su se moje tanke noge, zbog čega su se prisutni smijali. Vjerovjesnik, s.a.v.s., upitao ih je: 'Čemu se smijete?' 'Njegovim tankim nogama', odgovorili su. Potom je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "Tako mi Onoga u Čijoj je Ruci moja duša, one će na mīzānu biti teže od brda Uhud!"

²⁸ U drugom se rivajetu bilježi da je Omer, r.a., pitao Abdullaha ibn Mesuda, r.a., o riječima koje je proučio u spomenutoj dovi, pa mu je rekao: "Učim dovu koju nikad ne propuštam, a ona glasi: *'Moj Allahu, tražim od Tebe iman koji se nikada neće ugasiti, blagodat koja nikada neće prestati i radost oka koja će vječno trajati — društvo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u najvišem Džennetu.'*"

Ebu Musa el-Ešari, r.a., rekao je: “Sve dok je među nama ovaj el-hibr,²⁹ od ashaba Allahovog Poslanika, s.a.v.s., nikoga, osim njega, ne pitajte ništa!” – misleći pri tome na Abdullaha ibn Mesuda, r.a.

Evo nekoliko njegovih riječi, mudrih izreka, bisera razasutih:

“Sve dok si u namazu ti kucaš na kapiju Vladara. A ko kuca na Njegovoj kapiji bit će mu otvoreno!”

“Ovaj je Kur’an Allahova sofr! Ko može iz njega nešto naučiti neka to uradi. Kuća u kojoj je najmanje dobra je ona u kojoj nema ništa od Kur’ana, a kuća u kojoj nema Kur’ana je ruševina u kojoj nema živih. Šejtan bježi iz kuće u kojoj se uči sura El-Bekare!”

“Kada čuješ Allahove riječi: ‘O vjernici’, nastoj da budeš onaj na koga se to direktno odnosi. Dobro poslušaj, ili je u nji-ma dobro koje ti se naređuje ili je zlo koje ti se zabranjuje.”

“Ova su srca posude, pa napunite ih Kur’anom, a ne nečim drugim!”

“Prezirem besposlena čovjeka, koji ne radi ni za dunjaluk a niti za ahiret.”

“Teško li se onome koji nema znanja, a da hoće Allah bi ga podučio. A teško li se onome koji ima znanje a ne radi prema njemu, sedam puta!”

“Otišla je ljepota s dunjaluka a ostala je njegova prljavština. Danas je smrt poklon za svakog muslimana.”

²⁹ El-hibr označava potpunog učenjaka, nepresušni izvor znanja. Doslovno, hibr znači tinta. (op. prev.)

49. ABDULLAH BIN ABDIL-ESED EBU SELEME EL-MAHZŪMI

Obavio je dvije hidžre, u Habeše i u Medinu. Potom se nastanio na Sofi, kako svjedoči Abdullah ibn Mubarek. U Bici na Uhudu zadobio je veću ranu, usljed koje je, nakon kraćeg vremena, preselio na ahiret.

Ebu Seleme, r.a., čuo je Allahovog Poslanika, a.s.v.s., kada je rekao: “Kojeg god roba zadesi nevolja, pa kaže: ‘Mi smo Allahovi i Njemu se vraćamo! O moj Allahu, samo se kod Tebe nadam nagradi za ovu moju nevolju, pa me Ti za nju nagradi i daj mi poslije nje dobro’, Allah će mu to i dati.”

50. ABDULLAH IBN HAVĀLE EL-EZDI

U doba Allahovog Poslanika, s.a.v.s., boravio je na Sofi, a nakon toga se nastanio u Šāmu.

Abdullah ibn Havāle el-Ezdi, r.a., ispričao je: “Bili smo kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., i požalili smo se na siromaštvo, nedostatak odjeće i oskudicu, pa je rekao: ‘Radujte se! Tako mi Allaha, više se za vas bojim bogatstva nego oskudice! Tako mi Allaha, ova će stvar (islam) biti među vama sve dok vam

se ne otvore zemlje Perzije i Vizantije, zemlja Himjera, i dok ne budete tri vojske: vojska u Šamu, vojska u Iraku i vojska u Jemenu, i sve dok se ne bude čovjeku davalo stotinu zlatnika pa ih on bude smatrao premalnim.”

51. ABDULLAH IBN UM MEKTŪM

Došao je u Medinu nedugo poslije Bitke na Bedru i s porodicom nastanio se na Sofi, pa ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s., smjestio u “Darul-Gaza” a to je kuća Mahreme bin Nevfela. Bio je drugi mujezin Poslanikove, s.a.v.s., džamije. U vezi njegova objavljeni su ajeti na početku sure “Abese”: *“On se namrštio i okrenuo zato što je slijepac njemu prišao. A šta ti znaš - možda on želi da se očisti, ili pouči pa da mu pouka bude od koristi. Onoga koji je bogat, ti njega savjetuješ, a ti nisi kriv ako on neće da vjeruje; a onoga koji ti žureći prilazi i strah osjeća, ti se na njega ne osvrćeš. Ne čini tako! Oni su pouka - pa ko hoće, podučit će se - na listovima su cijenjenim, uzvišenim, čistim, u rukama pisara časnih, čestitih.”*

Ibn Um Mektūm, r.a., ispričao je: “Izašao nam je Allahov Poslanik, s.a.v.s., nakon što je sunce bilo odskočilo, a ljudi su čekali kod “Hudžurata” (njegovih soba), pa je rekao: ‘O ljudi Hudžurata, Vatra se rasplamsala i došle su smutnje kao komadi noći, da znate ono što ja znam malo biste se smijali a mnogo bi ste plakali.’”

52. ABDULLAH BIN AMR BIN HARĀM EBU DŽĀBIR

Bio je jedan od poglavara (nukabā) pri ugovoru na Akabi i učestvovao je u Bici na Bedru. Živio je na Sofi. Na Uhudu postigao je stepen šchida, pa ga je Uzvišeni Allah oživio i s njim razgovarao.

Aiša, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao Džābiru: “Obveseljavam te dobrim! Uistinu je Allah oživio tvog oca pa ga stavio pred Sebe i rekao: ‘Moj robe, poželi od Mene šta god želiš Ja ću ti dati!’ Pa je rekao: ‘Moj Gospodaru, nisam ‘Ti ibadet činio kako ‘Tebi dolikuje! Želim od ‘Tebe da me vratiš na dunjaluk da se borim s ‘Tvojim Vjerovjesnikom pa da budem u ime ‘Tebe ubijen drugi put!’ Allah reče: ‘Već je prethodila Moja riječ da se na njega nećeš vraćati.’”

53. ABDULLAH BIN UNEJS EL-DŽUHENI

Živio je u pustinji. U Medinu bi dolazio uz ramazan i noću bi boravio na Sofi. Vjerovjesnik, s.a.v.s., poklonio mu je štap da ga s njim sretne na Kijametskom danu.

Nāfi bin Džubejr prenosi kako je Abdullah ibn Unejs, r.a., došao u Medinu i kako je Vjerovjesniku, s.a.v.s., rekao:

“Naredi mi, koju noć mjeseca ramazana da dolazim u džamiju!”, naredio mu je da dolazi dvadeset treću noć. Kada bi došla ta noć Abdullah bin Unejs, r.a., u njoj bi okupio Medinjane.”

Abdullah ibn Unejs, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pitao: “Ko će ubiti Halida ibn Nubejhu?” A to je bio čovjek iz plemena Huzejl, koje je tada nastanjivalo dolinu Urene u blizini Arefata. Tada je Abdullah ibn Unejs, r.a., rekao: “Ja, o Allahov Poslaniče, opiši mi ga!” Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: “Kada ga vidiš uplašit ćeš se!” Abdullah ibn Unejs, r.a., odgovori: “O Allahov Poslaniče, Tako mi Onoga Koji te je poslao s Istinom, nikada se nikog nisam uplašio!” Tako je Abdullah ibn Unejs, r.a., otišao i kada je stigao u arefatska brda, prije zalaska sunca, sreo je jednog čovjeka. Abdullah, r.a., pričao je: “Sreo sam čovjeka kojeg sam se prepao kada sam ga ugledao, pa sam se sjetio onoga što je rekao Allahov Poslanik, s.a.v.s. Upitao je: “Ko si?” “Imam potrebu, mogu li kod tebe noćiti?”, upitao sam. Odgovorio je: “Možeš, slijedi me!” Slijedio sam ga, a usput sam klanjao dva lagana rekata ikindije, bojeći se da me ne opazi. Zatim sam mu se polahko približavao, došuljao i udario sabljom. Potom sam došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i o svemu ga obavijestio.” Tada mu je, kazuje Muhammed ibn Kab, Allahov Poslanik, s.a.v.s., dao štap rekavši: “Poštapaj se ovim, sve dok me ne sretnješ s njim na Kijametskom danu, a tada će malo ljudi koristiti štap.” Abdullah ibn Unejs, r.a., naredio je da mu kad preseli stave štap na stomak. Pa su, nakon što je preselio, štap zamotali ispod njegovih ćefina i tako ga pokopali.”

54. ABDULLAH IBN ZEJD EL-DŽUHENI

El-Vākidi bilježi da je bio od stanovnika Sofe i da je jedan od četverice ljudi koji su na Dan oslobođenja Meke nosili zastave Džuhejne. Preselio je u vrijeme Muavije, r.a.

Abdullah ibn Zejd el-Džuheni, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Ko ukrade od (određene količine) imetka odsjecite mu ruku, pa ako opet ukrade, odsjecite mu nogu, pa ako ponovo ukrade, odsjecite mu drugu ruku, pa ako i poslije toga ukrade, odsjecite mu drugu nogu, a ako i nakon toga ukrade, presjecite mu vrat.”

55. ABDULLAH IBN EL-HĀRIS IBN DŽUZ EZ-ZUBEJDI

Živio je na Sofi, a poslije se nastanio u Egiptu. Pred kraj svog života je oslijepio. Nije mu nedostajalo gledanje ljudi, jer se posvetio spominjanju Allaha Uzvišenog.

Abdullah ibn el-Hāris ibn Džuz ez-Zubejdi, r.a., ispričao je: “Jednog smo dana s Vjerovjesnikom, s.a.v.s., bili na Sofi. Postavila se sofa pa smo jeli. Potom je uspostavljen namaz pa smo klanjali a da nismo mijenjali abdest.”

56. ABDULLAH IBN OMER IBN EL-HATTĀB

Bio je od onih koji su skoro stalno boravili u džamiji i na Sofi. Sin je drugog halife, Omera, r.a.

Ibn Omer, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Ko poziva ljude na riječi ili djela a sam ih ne sprovodi u Allahovoj je srdžbi sve dok ne prestane to činiti ili dok ne počne to što je rekao ili čemu je pozivao sprovoditi.”

Ibn Omer, r.a., također je prenio da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “U vjernikovo poštivanje Uzvišenog Allaha spada i njegovo zadovoljstvo s malom opskrbom.”

57. ABDURRAHMAN IBN KIRAT

Abdurrahman ibn Kirat, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., u noći Isrāa iz Mesdžidul-Harama do Mesdžidul-Aksāa bio između Zemzema i Mekami Ibrahima. Džibril je bio s njegove desne strane a Mikail s lijeve, pa su poletjeli sve dok nisu proputovali sedam nebesa. Kada se vratio Poslanik, s.a.v.s., je rekao: “Na visokim nebesima, od meleka visokih stepena, čuo sam tespih koji je bio pun strahopoštovanja, učili su: ‘Subhanel-Alijjil-Eala, Subhanehu ve Teala.’”

58. ABDURRAHMAN IBN DŽUBEJR IBN AMR EBU UBEJS

Ebu Ubejs, r.a., čuo je kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Čije se noge upraše na Allahovom putu Allah će ga sačuvati od vatre.”

59. UTBE IBN GAZVĀN

Bio je sedmi, od svih muslimana, koji je prešao na islam. Učinio je obje hidžre. Stanovao je na Sofi i bio je jedan od onih koje dunjaluk nije mogao zavesti. Kada je zauzeo Ubulu³⁰ i sagradio Basru otišao je iz nje bojeći se da ga lagodni život u njoj ne prevari. Učestvovao je na Bedru, Uhudu, Hendeku, Jemami i na drugim slavnim bojištima.

Prvo što je Utbe ibn Gazvān, r.a., dao da se sagradi u Basri bila je veličanstvena džamija. Poslije toga su se vojnici pozabavili podjelom zemlje i izgradnjom kuća. Samo Utbe, r.a., ne sagradi sebi kuću, nego nastavi boraviti u svom šatoru. Primijetio je da dunjaluk muslimanima Basre u svemu izlazi u susret. Zato se on uplaši da mu dunjaluk ne pokvari ahiret, pa okupi ljude u džamiji i održa im hutbu, ovako im se

³⁰ Ubulu – danas je dio Basre. (op. prev.)

obraćajući: "O ljudi, zaista je dunjaluk nagovijestio svoj završetak. Od njega je ostalo koliko je lijevak od posude. Svi ste u kući iz koje ćete se preseliti i sa sobom ćete ponijeti ono što ste pripremili. Utječem se Allahu od toga da budem u svojim očima velik a kod Allaha prezren. Vi ćete sigurno, tako mi Allaha, biti iskušani svojim namjesnicima, nakon mene. Tako mi Allaha, uvijek je nakon poslanstva dolazila nepravедna vlast. Mogli ste me vidjeti s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., kao sedmi njegov sljedbenik, nismo imali šta jesti osim lišća s drveta, od kojeg su nam usne pucale. Jednom sam našao nekakav ogrtač, pa sam ga prepolovio između sebe i Sada ibn Malika, te se on ogrtao jednom a ja drugom polovicom. Danas, od te sedmerice, od onih koji su živi, nema ni jednog a da nije namjesnik u jednom od gradova. Kako je čudno; kamen će se baciti sa vrha Džehennema pa će padati sedamdeset godina dok ne padne na njegovo dno. A tako mi Onoga u Čijoj je Ruci moja duša, Džehennem će se napuniti. Zar se ne divite tome da je širina džennetskih kapija po četrdeset godina. I doći će dan kada će pred svakom kapijom biti gužva."³¹

³¹ Nakon što je održao ovu hutbu Utbe, r.a., ostavio je jednog od muslimana da ga zamjeni a potom otiđe u Medinu da tamo zatraži od halife Omera, r.a., da ga razriješiti dužnosti namjesnika. Halifa to odbi i uprkos Utbinog, r.a., insistiranja. Utbe, r.a., protiv svoje volje krenu nazad učeći dovu: "Moj Allahu, ne dopusti da se tamo vratim! Moj Allahu, ne dopusti da se tamo vratim!" Allah Uzvišeni usliša mu molbu, jer on ne odmaće daleko od Medine, a njegova kamila posrnu te on pade s nje i napusti ovaj svijet.

60. AMMĀR BIN JĀSIR

Među prvima prihvatio je islam, zbog čega je bio izložen mnogim mučenjima. Njemu i njegovoj majci Sumejji, zbog strpiljivosti u podnošenju mučenja, Poslanik, s.a.v.s., obećao je Džennet. Ammār, r.a., bio je ispunjen imanom od glave do pete. Poput drugih siromašnih muhadžira nastanio se na Sofi. Ponio je titulu borca na Bedru. Omer, r.a., ga je jedno vrijeme imenovao namjesnikom Kūfe. Bio je takav da je Džennet čeznuo za njim.

Hāni bin Hāni ispričao je: “Jednom smo sjedili kod Alije, kada je došao Ammār, rekao je: ‘Dobro došao, lijepi i časni! Čuo sam kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: ‘Ammār je ispunjen imanom do pete!’”

I Abdullah ibn Abbas, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: “Uistinu je Ammār ispunjen imanom, od glave do pete!”

Osmān ibn Affān, r.a., ispričao je da ga je jednog dana sreo Allahov Poslanik, s.a.v.s., na trgu El-Bathā. Uzeo ga je za ruku i poveo, kada su prolazili pored Ammāra i njegove majke, koji su bili izloženi mučenjima, Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče im: “Strpite se, Jāsirova porodico! Vaše prebivalište je Džennet!”

Mudžāhid je rekao: “Prvi koji su postali muslimani jesu: Allahov Poslanik, s.a.v.s., Ebu Bekr, Habbāb, Suhejb, Bilāl,

Ammār i Sumejja, Ammārova majka. Allahovog je Poslanika, s.a.v.s., štitio Ebu Tālib, Ebu Bekra njegovo pleme, a ostalim su oblačili željezne pancire pa ih u njima pržili na suncu. Podnosili su, samo Allah zna koliko, vrelinu željeza i sunca. Uvečer bi im dolazio Ebu Džehl, neka je Allahovo prokletstvo na njega, kopljem bi ih ubadao, i na razne načine vrijeđao.”

Ammārov sin Muhammed ispričao je: “Mušrici su kažnjavali Ammāra i nisu ga se okanili sve dok nije opsovao Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i dok nije njihova božanstva spomenuo po dobru. Kada je došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., bio je upitan: ‘Šta je iza tebe?’ ‘Zlo, o Allahov Poslaniče! Nisu me ostavili sve dok te nisam opsovao i dok nisam njihova božanstva spomenuo po dobru’, odgovorio je Ammār. Poslanik, s.a.v.s., potom ga je upitao: ‘Kakvim nalaziš svoje srce?’ Odgovorio je : ‘Svoje srce nalazim smireno u imanu!’ Vjerovjesnik, s.a.v.s., tada mu reče: ‘Ako oni ponove, i ti ponovi!’”

Hālid bin Numejr je rekao: “Ammār bin Jāsir je dugo šutio, bio je zabrinut i potišten. Većina njegovog govora svodila se tražeći utočište kod Allaha od smutnje.”

Ali, r.a., rekao je: “Spomenuo sam Vjerovjesniku, s.a.v.s., Ammāra, pa reče: ‘On će s tobom biti prisutan na bojištima čije će nagrade biti ogromne, koje će biti mnogo prepričavane i hvale dostojne.’”

Ebul-Bahteri i Mejsere vidjeli su kako su Ammāru, na dan bitke na Siffinu, donijeli čašu mlijeka. Kad je popio mlijeko, rekao je: “Uistinu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: ‘Ovo ti je posljednje piće koje ćeš popiti na dunjaluku!’” Potom je ustao i borio se sve dok nije bio ubijen.

Enes ibn Mālik, r.a., čuo je kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "Džennet čezne za četvoricom: za Ammarom, Alijem, Selmānom i el-Mikdādom!"

61. OSMĀN IBN MAZŪN

Još prije islama, on bijaše mladić kojeg su krasile visoke moralne vrijednosti. Prezirao je alkohol i besposlicu. On je, od strane Allahovog Poslanika, s.a.v.s., bio imenovan vođom prve grupe muhadžira u Abesiniju, a Džafer ibn Ebi Talib, r.a., bio je na čelu muhadžira u drugoj grupi.

Zbog stalne privrženosti ibadetu, njegova se žena požalila Vjerovjesniku, s.a.v.s., riječima: 'Moj muž danju posti, a noću klanja'. Nakon toga mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: 'Ibn Mazūne, tvoja žena kod tebe ima svoje pravo!' Nakon hidžre u Medinu, nastanio se na Sofi. Otišao je s dunjaluka a da ništa nije uzeo od njega. On je prvi muhadžir koji je preselio na ahiret. To je bilo druge godine po Hidžri. Pokopan je u Bekijji. Allahov je Poslanik, s.a.v.s., obilježio njegov kabur i posjećivao ga.

Kada se Osmān ibn Mazūn, r.a., vratio iz Abesinije vidio je da je u Mekki nasilje nastavljeno nesmanjenom žestinom. Nije bilo drugog izbora osim zatražiti zaštitu od pojedinih Mekelija. Ova je zaštita bila običaj Arapa, a ogledala se u tome da čovjek zatraži zaštitu od nekog plemenskog poglavara, pa ga ovaj zaštititi. Osmāna, r.a., pod svoju zaštitu uzeo je mekanski plemić El-Velid ibnul-Mugire. Gledao je Osmān, r.a., kako

muslimani trpe provociranja i žestoke muke, usporedio je njihov život sa svojim mirnim životom. Jednog dana sam sebi reče: "Tako mi Allaha, ja izlazim siguran, jutrom i večeri, pod zaštitom mušrika, a moji prijatelji i sljedbenici moje vjere trpe iskušenja i zlostavljanja. To što i mene ne pogađa ono što pogađa njih moja je velika manjkavost." Potom je otišao prijatelju iz djetinjstva i sadašnjem zaštitniku El-Velidu ibnul-Mugiri i rekao mu: "Ebu Abduš-Šemse, tvoja je zaštita bila potpuna, a sada ti je vraćam!" "Zašto, sine brata mog? Da ti nije neko od moga naroda nanio kakvo zlo?", upitao je. Osmān, r.a., odgovori mu: "Ne, nego sam zadovoljan zaštitom Uzvišenog Allaha. Ne želim ničiju zaštitu pored Njegove!" "Onda otidi pred Kābu i odreci se moje zaštite javno, kao što sam ti je ja javno i dao!", reče El-Velid. Tako su se uputili prema Kābi kraj koje je sjedio dobar broj Kurejšija. El-Velid se obratio ljudima: "Ovo je Osmān ibn Mazūn, došao je da se odrekne moje zaštite!" Osmān ibn Mazūn, r.a., potom nastavi: "Istinu je rekao. Ispunio je svoje obećanje i bio je plemenit u davanju zaštite. Ali, ja više ne želim ničiju zaštitu osim Allahove! Evo, zato se odričem njegove zaštite!"

Neko vrijeme poslije toga, Osmān, r.a., prolazio je pored skupine Mekelija među kojima je bio i pjesnik Lebīd ibn Rebīa ibn Mālīk ibn Kilāb el-Kajsi, koji je recitovao svoje stihove. Osmān, r.a., sjeo je s njima. Lebīd izrecitira stih: "Sve, osim Allaha, prolazno je." Osmān, r.a., na to reče: "Istinu si rekao!" Lebīd nastavi recitovati: "Nema sumnje, svako uživanje prolazno je!" Osmān, r.a., na to reče: "Lažeš! Džennetska uživanja

su vječna!” Leḥīd tada povika: “Kurejšije, tako mi Allaha, u vašem prisustvu niko nije bio vrijedan, pa od kad vam se i to počelo dešavati?” Jedan od prisutnih reče: “Pusti ga, on je jedan od naših luđaka! Napustio je svoju vjeru. Neka ti ne smeta njegovo buncanje!” Osmān, r.a., tada reče: “Tako mi Allaha, ja nisam lud, nego vjernik koji je spoznao put Istine!” Tad ustade onaj čovjek i udari ga po očima. Jedno oko mu odmah pomodri. El-Velid koji se našao u blizini pride mu i reče: “Moj brate, tako mi Allaha, ovo ti nije trebalo. Bio si u sigurnoj zaštiti, pa ako hoćeš, vrati se u moju zaštitu.” Osmān, r.a., uzvрати mu: “Tako mi Allaha, i moje zdravo oko treba iskusiti ono što je, na Božijem putu, iskusilo ovo drugo oko. Ja sam u zaštiti Onog Koji je silniji i moćniji od tebe, o Ebu Abduš-Šemse!”

Kada je Osmān ibn Mazūn, r.a., bio na samrti, požurio mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., i ljubeći ga, govorio mu: “Allah ti se smilovao, o Osmāne! Ništa od dunjaluka nisi uzeo, niti je dunjaluk išta od tebe uzeo!”

Nakon njegove smrti Ummul-Alā usnila je da Osmān ibn Mazūn, r.a., ima tekući izvor. Kada je to ispričala Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., on je rekao: “To je njegovo djelo!”

62. EBU USEJB, ŠTIĆENIK ALLAHOVOG POSLANIKA, S.A.V.S.

Ebu Usejb, r.a., ispričao je: “Jedne je noći izašao Allahov Poslanik, s.a.v.s., i pozvao me, te sam izašao s njim. Potom je naišao pored Ebu Bekra, pa ga je zovnuo, te je i on krenuo. Zatim je naišao pored Omera, pa ga je zovnuo, te je i on izašao. Potom je nastavio kretanje dok nije došao do voćnjaka jednog ensarije, pa je vlasniku voćnjaka rekao: ‘Daj nam da jedemo svježih datula!’ Vlasnik je donio jednu granu i stavio je pred nas. Kad smo jeli, Allahov je Poslanik, s.a.v.s., zatražio vode. Kada se napio rekao je: ‘Zaista ćete na Kijametskom danu za ovo biti pitani!’ Tada Omer uze granu i njome udari po zemlji tako da su se preostale datule rasule prema licu Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i upita: ‘Allahov Poslaniče, zar ćemo i za ovo biti pitani na Kijametskom danu?’ ‘Da! Samo nećete biti pitani za troje: komadić hljeba koji utoljava glad, odjeću koja pokriva stidno mjesto i za sobicu u koju se uđe kako bi se sklonulo od žege ili studeni’, odgovori.”

63. UKBE BIN ÂMIR EL-DŽUHENI

Jedno je vrijeme boravio na Sofi i družio se s njenim pripadnicima. Poslije se nastanio u Egiptu gdje je i preselio na ahiret.

Ukbe ibn Âmir, r.a., ispričao je: “Jednom, dok smo bili na Sofi, došao nam je Allahov Poslanik, s.a.v.s., i rekao: ‘Kome bi od vas bilo drago da porani i ode do Bathana (ili el-Akika) i da svaki dan dođe s dvije visoke blistavo-bijele kamile?’ Rekli smo: ‘Svi bi to željeli, Allahov Poslaniče!’ Reče: ‘Da neko od vas porani u džamiju i nauči dva ajeta iz Allahove knjige bolje mu je od dvije kamile, tri ajeta od tri kamile, četiri ajeta od četiri kamile, broj ajeta od broja kamila.’”

Ukbe ibn Âmir, r.a., upitao je: “Allahov Poslaniče, u čemu je spas?” Poslanik, s.a.v.s., reče: “Čuvaj svoj jezik, boravi u svojoj kući i plači nad svojim grijesima!”

Također je ispričao: “Naizmjenično smo čuvali stado, pa kad je prošla moja reda osedlao sam svoju kamilu i otišao sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. Zatekao sam ga kako se obraća prisutnim i čuo sam da je rekao: ‘Allah će ljude sakupiti na jednom mjestu, dat će im oštar vid i dobar sluh. Potom će glasnik tri puta viknuti: ‘Danas će okupljeni znati kome dostojanstvo i čast pripadaju!’ Potom će upitati: ‘Gdje su oni čiji se: *”Bokovi njihovi postelja lišavaju i oni se Gospodaru svome iz straha i želje klanjaju”*’ (Sedžde, 16), potom će ponovo glasnik tri puta

povikati: ‘Gdje su *”Ljudi koje kupovina i prodaja ne ometaju da Allaha spominju”*’ (En-Nur, 37), i na kraju će upitati: ‘Gdje su zahvalni, koji su Allahu stalno zahvaljivali?’”

Ukbe ibn Amir, r.a., čuo je kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Ima ljudi od mog ummeta koji noću ustaju i dok se pripremaju kako bi se očistili, Allah rekne: ‘Pogledajte Mog roba, priprema se da bi od Mene tražio! Šta od Mene Moj rob zatraži dat ću mu!’”

64. UBBĀD IBN HALID EL-GIFFĀRI

Boravio je na Sofi. Na dan Hudejbijje, sa strijelom sišao u bunar.

Ubbād ibn Halid el-Giffāri, r.a., ispričao je: “Jednom je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., došao neki čovjek iz plemena Beni Lejs, pa je zatražio dozvolu da mu izrekne stihove pohvale, na što je Vjerovjesnik, s.a.v.s., tri puta rekao: “Ne!” Pa mu je ovaj ipak u četvrtom navratu izrekao pohvalu, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao je: “Ako je iko od pjesnika učinio dobro, ti si ga učinio.”

65. EBU UBEJDE ÂMIR IBNUL-DŽERRĀH

Među prvima je prihvatio islam. Ebu Bekr, r.a., odveo je jednu grupu ljudi, koji su nakon što su vidjeli Poslanika, s.a.v.s.,

i čuli njegove riječi, odmah primili islam. U toj grupi bili su: Osmān ibn Mazūn, Zubejr ibnul-Avvām, Abdurrahman ibn Avf, Erkam ibn ebil-Erkam i Ebu Ubejde ibnul-Džerrāh, r.a. Bio je pravedan i pouzdan, pa je ponio titulu povjerenika ovog ummeta. Učinio je hidžru u Abesiniju, a nakon hidžre u Medinu, nastanio se na Sofi. U Bici na Bedru ubio je svog oca, pa je vezano za taj slučaj objavljen i kur'anski ajet. Bijaše to uistinu težak ispit. Ebu Ubejdi, r.a., još je za života obećan Džennet. Nije htio pobjeći od kuge,³² nego je ostao strpljiv i postojan sa svojom vojskom. Kada je preselio na ahiret imao je pedeset osam godina.

Abdullah ibn Omer, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Svaki je ummet imao svog povjerenika, a povjerenik ovog ummeta jeste Ebu Ubejde ibnul-Džerrāh."

Ibn Šūzeb ispričao je: "Ebu Ubejdin otac, koji je bio na mušričkoj strani, na dan Bitke na Bedru tražio je svog sina, Ebu Ubejdu, r.a., da ga pogubi. Ebu Ubejde, r.a., opet je svog oca svaki put izbjegavao. Međutim, kada se susret više nije mogao izbjeći Ebu Ubejde, r.a., udarcem sablje usmratio je svoga oca. U vezi s tim slučajem Uzvišeni Allah objavio je sljedeći ajet: *"Ne treba da ljudi koji u Allaha i u onaj svijet vjeruju budu u ljubavi s onima koji se Allahu i Poslaniku Njegovu suprotstavljaju, makar im oni bili očevi njihovi, ili braća njihova, ili rođaci njihovi. Njima je On u srca njihova vjerovanje usadio i svjetlom Svojim ih osnažio, i On će ih uvesti u džennetske bašče kroz koje će rijeke teći,*

³² Poznata kao "Kuga Emvasa", koja je odnijela živote velikog broja ashaba. (op. prev.)

da u njima vječno ostanu. Allah je njima zadovoljan, a i oni će biti zadovoljni Njime. Oni su na Allahovoj strani, a oni na Allahovoj strani sigurno će uspjeti." (El-Mudžadele, 22)

Omer, r.a., posebno je volio Ebu Ubejdu, r.a. Imenovao ga je zapovjednikom vojske u Šāmu. Jedne je prilike Omer, r.a., prisutnim rekao: "Poželite!" Jedan od njih reče: "Volio bih da je ova kuća puna zlata, pa da ga podijelim na Allahovom putu!" Drugi reče: "Volio bih da je ova kuća puna bisera i dragulja, pa da ih podijelim na Allahovom putu!" Omer, r.a., ponovo reče: "Poželite!" Rekoše: "Ne znamo više, zapovjedniče pravovjernih!" Omer, r.a., tada reče sljedeće: "Ja bih volio da je ova kuća puna ljudi poput Ebu Ubejde ibnul-Džerrāha!"

66. AMR IBN AVF EL-MUZENI

Amr ibn Avf el-Muzeni, r.a., ispričao je: "Bili smo s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u jednoj vojni, kada smo stigli u dolinu Er-Revha, sišao je na mjesto Irkuz-Zabje i klanjao. Potom je rekao: "Prije mene, u ovom mesdžidu, klanjalo je sedamdeset vjerovjesnika. Pohodio ju je i Musa na kojem su bila dva vunena ogrtača jašući sivu kamilu u društvu sedamdeset hiljada Israelćana. I neće nastupiti Kijametski dan sve dok pored nje ne prođe Isa sin Merjemin, Allahov rob i Njegov poslanik, obavljajući hadž ili umru, ili će mu Allah to oboje spojiti."

Amr ibn Avf el-Muzeni, r.a., čuo je kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Za svoj ummet bojim se za tri stvari." Prisutni upitaše: "Koje, Allahov Poslaniče?" On reče: "Poskliznuća učenjaka, presuda sudija i strasti za kojom se povodi."

Također je prenio da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Vjera je počela s pojedincima i vratit će se na pojedince! Blago tim pojedincima, koji budu popravljali od mog sunneta ono što bude iskrivljeno!"

67. AMR IBN TEGALLUB

Živio je na Sofi, a nakon Poslanikovog, s.a.v.s., preseljenja na ahiret nastanio se u Basri.

Amr ibn Tegallub, r.a., ispričao je: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao je rečenicu koja mi je draža od posjedovanja crvenih deva. Jednog je dana izašao pred ljude koji su boravili na Sofi i rekao: 'Nekim ljudima dajem bojeći se njihove pohlepe i zabrinutosti, a drugima ne dajem ni hranu koja im pripada zbog onoga što je Allah dao u njihovim srcima, od njih je Amr ibn Tagallub.'"

68. UVEJM BIN SĀIDE EL-ENSĀRI

Iako je bio od ensarija izabrao je život na Sofi. Prisustvo-
vao je u Bici na Bedru.

Uvejm bin Sâide el-Ensâri, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "Uistinu me je Uzvišeni Allah odabrao, a za mene je odabrao i ashabe. Od njih mi je dao zetove, prijatelje i pomagače. Ko ih bude psovao na njegov je prokletstvo Allahovo, meleka i svih ljudi. Na Kijametskom danu, Allah od njih neće primiti ni zekata niti namaza."

69. UVEJMIR EBUD-DERDĀ

Pobratimio se s Abdullahom ibn Revvāhom, r.a., još prije islama. Međutim, za razliku od svog pobratima, koji je prigrlio islam, Uvejmir se klanjao svom kipu. Jednog dana dok je Uvejmir trgovao u svom dućanu, Abdullah ibn Revvāha, r.a., otišao je njegovoj kući i polupao njegovog kipa. Kada se vratio kući i vidio šta se desilo promislio je i zaključio: 'Da ima ikakva vrijednost u ovom kipu, on bi se branio.' Inače krasilo ga je duboko razmišljanje i uzimanje ibreta. Izrekao je mnoge mudre riječi i savjete. Kada je prihvatio islam ostavio je trgovinu i nastanio se na Sofi kako bi sve svoje vrijeme posvetio spominjući Allaha, tražeći nauku i razmišljajući o Allahovim znakovima. Halifa Omer, r.a., imenovao ga je namjesnikom Damaska.

O neophodnosti traženja znanja i postupanja prema njemu, između ostalog, Ebud-Derdā, r.a., rekao je:

"Teško onome koji nema znanja, a da istinski želi znanje Allah bi ga podučio! A teško onome koji zna a prema znanju ne postupa, sedam puta!"

“Nećeš potpuno razumjeti vjeru sve dok u Kur'anu ne vidiš više različitih značenja.”³³ Nećeš potpuno razumjeti vjeru sve dok stvorenja ne budeš vidio prezrenim u odnosu na Uzvišenog Allaha, a potom se okreneš svome nefsu/duši pa nju vidiš prezrenijom od svih drugih stvorenja.”

“Nije dobro u tome da imaš mnogo imetka i djece, već je dobro u tome da imaš mnogo mudrosti i znanja, da se takmičiš s ljudima u robovanju Uzvišenom Allahu, da Mu se zahvališ kada dobro djelo uradiš, a da od Njega oprost tražiš kada zlo djelo poćiniš.”

“Šta mi je? Vidim da vaši ućenjaci odlaze, a vaše neznalice se ne podučavaju! Onaj koji daje znanje i koji ga uzima, jednaki su u nagradi! U ostalim ljudima, osim učitelja i ućenika, nema nikakvog dobra!”

“Nećeš biti bogoboćazan sve dok ne budeš ućen, a nećeš znanjem biti ukrašen sve dok prema njemu ne budeš postupao!”

“Najviše se boćim trenutka kada budem doveden na suđenje, pa kada mi bude rećeno: ‘Znao si, pa šta si prema svom znanju radio?’”

O zikru/spominjanju Uzvišenog Allaha je, između ostalog, rekao sljedeće:

“Da stotinu puta kaćem: ‘Allahu ekber/Allah je najveći’, draće mi je nego da udjelim stotinu zlatnika.”

“Hoćete li da vas obavijestim o vašem najboljem djelu, koje je najdraće vašem Gospodaru, koje vas uzdiće na najviše stepene, koje je bolje od toga da srećnete svoje neprijatelje pa

³³ “Fatta tera lil-Kur’ani vudžūhen.”

da udaraju po vašim a vi po njihovim vratovima, koje vam je bolje i od udjeljivanja srebrenjaka i zlatnika?” Prisutni upitaše: “Koje je to djelo, o Ebud-Derdā?” Reče: “Zikrullah, spominjanje Allaha je najveće!”³⁴

“Spominji Allaha u rahatluku, On će tebe spominjati u nedaći!”

O podnošenju ezijeta i uvreda, između ostalog, rekao je sljedeće:

“Nemoj jesti osim čisto! Ne oblači osim čisto! Neka ti u kuću ulazi samo ono što je čisto! Traži od Allaha – On će te opskrbiti! Kad se probudiš smatraj sebe jednim od mrtvaca, kao da si im se priključio! Svoju čast predaj Uzvišenom Allahu, onoga ko te psuje, vrijeđa ili napada prepusti Uzvišenom Allahu! Kada uradiš kakav grijeh obavezno traži oprost od Allaha!”

“Tri su stvari čovjekova osovina: Ne žaliti se na iskušenja, ne pričati o svom bolu, niti se hvaliti svojim jezikom ili svojom čistoćom.”

O sjećanju na smrt, između ostalog, kazao je sljedeće:

“Obožavajte Allaha kao da Ga vidite! Sebe ubrajajte u mrtvace! Znaite da vam je malo opskrbe, koja vam je data, bolja nego veliko bogatstvo koje bi vas zaokupilo. Znaite da dobročinstvo neće propasti a da se grijeh neće zaboraviti.”

“Volim smrt iz čežnje prema svom Gospodaru, volim oskudicu jer me čini poniznim prema mom Gospodaru i volim bolest jer mi se njome brišu moji grijesi!”

³⁴ Nije se čuditi da je zikrullah najbolje djelo s obzirom da se srca jedino spominjanjem Allaha mogu potpuno očistiti i smiriti. U 45. ajetu sure El-Ankebut, Uzvišeni veli: “*Vele zikrullahi ekher...*” Zaista je spominjanje Allaha najveće (djelo)” (op. prev.)

S obzirom da je bio iskreni Allahov rob, počašćen je raznim kerāmetima. Evo jednog od njih, a kojeg prenosi Ebul-Bahteri: "Ebud-Derdā, r.a., jedne je prilike potpalio vatru ispod lonca. U njegovoj blizini nalazio se Selmān el-Fārisi, r.a. Iznenada, Ebud-Derdā, r.a., začu glas, poput dječijeg glasa, koji je dopirao iz lonca. Glas se pojačavao. Odzvanjalo je 'Subhanallah/neka je slavljen Allah'. Voda bi dolazila do samog vrha lonca i vraćala se a da ne bi ni kap iz njega pokipila. Ebud-Derdā, r.a., zovnuo je Selmāna, r.a., govoreći: 'Pogledaj čuda! Pogledaj ono što nikad nisi vidio ni ti ni ti tvoj otac!' Selmān, r.a., na to mu reče: 'Da si šutio, čuo bi neke od Allahovih najvećih znakova!'"

Ebud-Derdā, r.a., čuo je od Resūlullaha, s.a.v.s., mnoge hadise. Tako nam prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., uobičavao učiti sljedeću dovu: "Moj Allahu, molim od Tebe ljubav Tvoju, ljubav onih koje Ti voliš i djela koja će me dovesti do Tvoje ljubavi! Moj Allahu, učini da mi ljubav prema Tebi bude draža od mene samoga, moje porodice i vode hladne!"

Također je prenio da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Koliko god možete izbjegavajte brige zbog dunjaluka! Jer, onome čija najveća briga bude dunjaluk Allah će mu davati gubitke u poslovanju i staviti mu siromaštvo pred oči. A čija najveća briga bude ahiret Allah će mu poslove skladnim učiniti i bogatstvo mu u srce staviti. Ko se svojim srcem usmjeri ka Allahu, srca vjernika će prema njemu osjećati samilost i ljubav, i Allah će mu ubrzati svako dobro."

Kada su Ebud-Derdāa, r.a., posjetili u smrtnoj bolesti, upitali su ga: “Na šta se žališ, o Ebud-Derdā?” “Žalim se na svoje grijehel”, odgovorio je. Potom su ga upitali: “Šta želiš?” “Želim Džennet!”, odgovorio je. Zatim su predložili: “Da ti pozovemo ljekara!” Na to im je odgovorio: “On me i jest na postelju bacio!”

70. UBEJD, ŠTIĆENIK ALLAHOVOG POSLANIKA, S.A.V.S.

Boravio je na Sofi. A poginuo je kao šehid u Bici na Hunejnu.

Ubejd, štićenik Allahovog Poslanika, s.a.v.s., bio je upitan: “Da li je Vjerovjesnik, s.a.v.s., naređivao neke druge namaze osim propisanih farz namaza?”, Ubejd je odgovorio: “Da, namaz između akšama i jaciye.”³⁵

71. UKĀŠE IBN MIHSAN EL-ESEDI

On je jedan od onih koji neće polagati račun na Sudnjem danu. Živio je na Sofi. A u “Danima otpadnika” postigao je stepen šehida.

Abdullah ibn Mesud, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Vjerovjesnicima, neka je na njih salavat i selam,

³⁵ Namaz između akšama i jaciye naziva se Salātul-İvvhābīn – namaz onih koji se stalno kaju i vraćaju Allahu, dž.š. (op. prev.)

bili su izloženi njihovi sljedbenici i ummeti, pa sam upitao: 'Gdje je moj ummet?' Bilo je rečeno: 'Pogledaj na svoju desnu stranu!' 'Pa sam pogledao, kad ono lica ljudi prekrili brda.' Upitao sam: 'O moj Gospodaru, ko su ovi?' Bilo je rečeno: 'Tvoj ummet.' Bio sam upitan: 'Jesi li zadovoljan?' 'Jesam', odgovorio sam. Zatim bi rečeno: 'Pogledaj na svoju lijevu stranu!' 'Kad ono lica ljudi prekrili horizont.' Upitah: 'Gospodaru moj, ko su ovi?' Bi rečeno: 'Tvoj ummet! Jesi li zadovoljan?' Rekoh: 'Jesam, o moj Gospodaru, zadovoljan sam!' Pa bi rečeno: 'A s ovima ima još sedamdeset hiljada koji će ući u Džennet bez polaganja računa!' Tada ustade Ukāše ibn Mihsan el-Esed, jedan iz plemena Beni Esed, i reče: 'O Allahov Poslaniče, uputi Allahu dovu da me učini od njih!' Poslanik, s.a.v.s., reče: 'O moj Allahu, učini ga od njih!' Potom ustade jedan drugi čovjek i reče: 'O Allahov Poslaniče, uputi Allahu dovu da me učini od njih!' Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Pretekao te je u tome Ukāše.' Potom su ashabi Allahovog Poslanika, s.a.v.s., među sobom, mnogo spominjali hadis vezan za sedamdeset hiljada, i to je doprlo do Vjerovjesnika, s.a.v.s., te je rekao: 'To su oni koji se ne kauteriziraju (žigosaju), niti traže da im se napravi zapis, niti su pesimistični, oni se samo na svog Gospodara oslanjaju.'"

72. EL-IRBĀD IBN SĀRIJE

Boravio je na Sofi i bio je od onih koji su mnogo plakali. Priželjkivao je susret s Allahom Uzvišenim. U vezi njega i

njegovih drugova objavljen je ajet: *"Ni onima kojima si rekao, kada su ti došli da im daš životinje za jahanje: 'Ne mogu naći za vas životinje za jahanje' – pa su se vratili uplakanih oči ju, tužni što ne mogu da ih kupe."* (Et-Tevbe, 92)

El-Irbād ibn Sārije, r.a., rekao je: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., izlazio bi nam petkom, a na glavama smo nosili turbane, pa bi nam govorio: 'Da znate nešto što vam je sakriveno a što vam je pohranjeno, ne biste se žalostili. Bit će osvojena Perzija i Vizantija!'"

Urve ibn Ruvejm prenosi da je El-Irbād ibn Sārije, r.a., volio da mu dode smrt, pa bi se u dovama obraćao: "Moj Allahu, ostario sam i kosti su mi oronule, pa me uzmi k Sebi!"

73. ABDULLAH BIN HABEŠI EL-HASAMI

Abdullah bin Habeši el-Hasami, r.a., prenosi da je Vjero-vjesnik, s.a.v.s., bio upitan: "Koja su djela najvrijednija?", rekao je: "Iman u kojem nema nikakvih sumnjičenja, džihad u kojem nema potkradanja ratnog plijena i primljen hadž." Potom je bio upitan: "Koji je namaz najvrijedniji?", rekao je: "Onaj na kojem se dugo stoji." Potom je bio upitan: "Koja je sadaka najvrijednija?", odgovorio je: "Ona u kojoj se trudi onaj koji ima malo imetka."

74. UTBE BIN ABD ES-SELEMI

Utbe bin Abd es-Selemi, r.a., ispričao je: “Tražio sam od Vjerovjesnika, s.a.v.s., da me obuče, pa mi je dao dva gruba lanena haljeta. Kad sam ih nosio, bio sam najbolje obučen među ashabima!”

75. UTBE BIN EN-NUDDERI ES-SELEMI

Utbe bin en-Nudderi es-Selemi, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., bio upitan: “Koja je od dva roka ispunio Musa, a.s.?”³⁶ Odgovorio je: “Onaj potpuniji i većeg dobročinstva!”

76. AMR BIN ABESE ES-SELEMI

Amr bin Abese es-Selemi, r.a., ispričao je jednom od šamskih fakiha sljedeće: “Kad sam primio islam, otišao sam Vjerovjesniku, s.a.v.s., i upitao ga: ‘Allahov Poslaniče, ko te u ovome slijedi?’, odgovorio je: ‘Slobodni i rob!’, misleći time na Ebu Bekra i Bilala.”

³⁶ Odnosi se na ugovor između Šuajba, a.s., i Musaa, a.s., kada je Šuajb, a.s., rekao: “Ja želim da te oženim jednom od ove dvije moje kćeri, ali treba da me osam godina služiš; a ako deset napuniš, bit će dobra volja tvoja, a ja ne želim da te na to silim: ti ćeš vidjeti, ako Bog da, da sam dobar.” (El-Kasas, 27)

Jedan je Kabov štićenik ispričao: “Amr bin Abese, Mikdad ibn el-Esved, Nafi bin Habib i ja naizmjenično smo čuvali stado. Jednog dana, kad je Amr bin Abese odveo stado, otišao sam za njim. Bilo je podne a oblak je natkrilio njega i njegovo stado.³⁷ Probudio sam ga, a on mi reče: ‘Ovo nam je dato, ako nekome ovo ispričaš, između nas nema više dobra.’ Tako mi Allaha, nikom ovo nisam ispričao dok nije preselio, Allah mu se smilovao!”

77. UBĀDE BIN KIRAS

Ubāde bin Kiras, r.a., rekao je: “Vi radite djela koja su, u vašim očima, tanja od dlake, a mi smo ih u doba Allahovog Poslanika, s.a.v.s., smatrali djelima koja vode u propast!”

78. IJĀD BIN HIMĀR EL-MUDŽĀŠI

Ijād bin Himār el-Mudžāši, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Stanovnici su Dženneta tri osobe: Čovjek koji je u vlasti pravedan, i koji udjeljuje nadajući se Allahovoj nagradi, čovjek koji je samilostan, i čije je srce nježno prema rođacima i muslimanima, i čovjek koji je siromašan, a koji je čedan i suzdržljiv.”

³⁷ Počasti koje Allah Uzvišeni daje Svojim iskrenim robovima nazivaju se kerameti. (op. prev.)

Takoder prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "Allah mi je objavio da budete ponizni, tako da niko ne smatra da nad bilo kim ima prednost!"

79. FEDĀLE BIN UBEJD EL-ENSĀRI

Fedāle bin Ubejd el-Ensāri, r.a., pripovjeda: "Dok bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., ljudima predvodio namaz neki od njih bi usljed velike izgladnjelosti u namazu padali, a to su bili drugovi sa Sofe, a beduini bi govorili: 'Ovo su luđaci.' Kada bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., završio namaz otišao bi im i rekao: 'Da znate šta imate kod Allaha voljeli biste da vam se potreba i oskudica još povećaju!'"

Fedāle bin Ubejd el-Ensāri, r.a., rekao je: "Da znam da mi je Allah primio od djela, koliko je zrno gorušice bilo bi mi draže od dunjaluka i svega što je na njemu, jer Uzvišeni Allah kaže: *"Allah prima samo od bogobojaznih."* (El-Maide, 27)

80. EL-FURĀT BIN HAJJĀN EL-ADŽLI

Allahov je Poslanik, s.a.v.s., bio naredio ubistvo El-Furāta bin Hajjāna jer je bio Ebu Sufjanov špijun i saveznik. Jednom je El-Furāt, r.a., prolazio pored halke u kojoj su sjedile ensarije i rekao: "Ja sam musliman!" Tada jedan od njih ode i reče: "Allahov Poslaniče, on kaže: 'Ja sam musliman!'", a Allahov

Poslanik, s.a.v.s., potvrdi: “Od vas ima ljudi koje prepuštamo njihovom imanu, među njima je i El-Furāt bin Hajjān.”

81. EBU FIRĀS EL-ESLEMI

Ebu Firās el-Eslemi, r.a., pripovjeda da je među njima bio jedan mladić, koji je boravio uz Vjerovjesnika, s.a.v.s., olakšavajući mu njegove potrebe. Allahov mu je Poslanik, s.a.v.s., jednog dana podario slobodu rekavši: “Traži od mene dat ću ti!” Mladić reče: “Moli Allaha da na Kijametskom danu budem s tobom!” Poslanik, s.a.v.s., reče: “Učinit ću to! Ali pomози mi, za svoju korist, mnogobrojnim sedždama!”

82. KURRE BIN IJJĀS EL-MUZENI

Muavija bin Kurre prenosi da je njegov otac Kurre bin Ijjās el-Muzeni, r.a., rekao: “Živjeli smo s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., a od hrane nismo imali ništa osim ‘el-Esvedān!’” Potom je upitao: “Znaš li šta je el-Esvedān?” “Ne!”, odgovorio sam. Reče: “Voda i hurme!”

83. KINĀZ BIN EL-HUSAJN EBU MERSED EL-GANEVI

Živio je na Sofi. Učestvovao je u Bici na Bedru i bio je saveznik Hamze bin Abdil-Muttaliba, r.a.

Ebu Mersed el-Ganevi čuo je kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Ne klanjajte na kaburima i ne sjedite na njima!"

84. KAB BIN AMR EBUL-JUSR EL-ENSĀRI

Boravio je na Sofi. Učesnik je u Bici na Bedru. Ebul-Jusr, r.a., pripovjeda: "Na dan Bitke na Bedru spazio sam El-Abbas³⁸ kako stoji poput kipa i plače. Čim sam ga ugledao rekao sam: "Allah ti primjerenu 'nagradu' dao, zar se rodbini uzvraća zlim? Boriš se protiv svoga bratića, s njegovim neprijateljem!" Upita me: "Šta je s njim? Je li ubijen?" Rekoh: "Allah je Uzvišeni od toga da bi to dopustio, On ga pomaže!" "Šta želiš od mene?", upita. Rekoh: "Zarobit ću te jer je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio da te ubijemo." "Nije to njegovo prvo održavanje rodbinskih veza!", reče El-Abbas. Potom sam ga zarobio i s njim došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.!"

³⁸ El-Abbas je amidža Allahovog Poslanika, s.a.v.s., koji je nakon Bedra primio islam. (op. prev.)

Ebul-Jusr, r.a., rekao je: “Svjedočim da sam čuo kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: ‘Ko pričeká dužnika ili mu dug oprostí Allah će ga staviti u Svoj hlad na dan kada neće biti drugog hlada osim Njegovog.’”

85. EBU KEBŠE, ŠTIĆENIK ALLAHOVOG POSLANIKA, S.A.V.S.

Ebu Kebše, r.a., pripovjeda: “Među nam sjedio je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada je pored njega prošla jedna žena. Tada je ustao i otišao svojoj kući. Potom nam se vratio a sa glave mu je još uvijek kapala voda. Rekli smo: “Allahov Poslaniče, kao da je nešto bilo!” On reče: “Da, pored mene je prošla ona žena, pa mi se javila potreba za ženama, te sam otišao jednoj od njih. Tako i vi činite, jer su od vaših najboljih djela odlazak dozvoljenom.”

Ebu Kebše, r.a., čuo je kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Budite ustrajni i ispravni, jer Allaha od vašeg kažnjavanja ne može niko spriječiti. Doći će ljudi koji od sebe neće moći ništa od loših djela odagnati.”

86. MUSAB IBN UMEJR

Poticao je iz bogate kurejšijske porodice. Prihvatio je islam dok se Poslanik, s.a.v.s., još s svojim ashabima sakrivao u Ibnul-Erkamovoj kući. Nakon toga sugrađani ga strpaše u zatvor i izložiše ga teškim mukama, gladi i žeđi. Potom je učinio hidžru u Abesiniju. Kada se iz nje vratio neprestano je učio od Allahovog Miljenika, s.a.v.s., te postade jedan od najučenijih ashaba u učenju Kur'ana napamet, fikhu i hadisu. Zbog toga bio je poslan, nakon ugovora na Akabi, u Jesrib³⁹ da tamo podučava vjeri islamu. Tako u Jesribu nije ostala skoro niti jedna kuća a da u njoj ne bijaše bar jedan musliman ili muslimanka. Nakon određenog vremena vratio se u Meku, onda opet učinio hidžru, te uz Ibn Umni Mektūma, r.a., posta prvi muhadžir. U Medini je boravio na Sofi. U Bici na Bedru nosio je bijeli bajrak, a na Uhudu mu bijahu odrezane obje ruke. Pokušavao je nositi bajrak ostatkom svojih ruku sve dok ne pada proboden kopljem. Nije bilo dovoljno platna da ga prekriju, pa su mu platnom prekrili lice a noge palminim lišćem, kao i Hamzi, r.a.

Omer, r.a., ispričao je: "Jednom je Vjerovjesnik, s.a.v.s., vidio Musaba ibn Umejra kako ide ogrnut ovčijom kožom koja je bila jako ishabana, pa je rekao: 'Pogledajte u ovog čovjeka čije je srce Allahovo svijetlo! Vidio sam ga, a on među

³⁹ Jesrib je bio naziv za Medinu sve do hidžre Allahovog Poslanika, s.a.v.s.

svojim roditeljima koji ga hrane najljepšom hranom i napajaju najljepšim pićem, pa ga je ljubav prema Allahu i Njegovom Poslaniku dovela u ovo stanje u kojem ga sada vidite!”

Ibn Šihab veli: “Prvi koji je uspostavio džumu-namaz u Medini, prije nego što je u nju došao Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio je Musab ibn Umejr.”

Kada je Poslanik, s.a.v.s., na Uhudu ugledao ubijenog Musaba, r.a., proučio je sljedeće ajete: *“Ima vjernika koji ispunjavaju zavjet dat Allahu, ima ih koji su poginuli, i ima ih koji to očekuju – nisu ništa izmijenili, da Allah nagradi iskrene za njihovu iskrenost.”* (El-Ahzab, 23-24)

Potom se šehidima i prisutnim ashabima ovako obratio: “Svjedočim da ste kod Allaha živi! Posjećujte ih i nazivajte im selam! Tako mi Onoga u Čijoj je Ruci moja duša niko im neće nazvati selam a da mu oni neće na njega uzvraćati sve do Kijametskog dana!”

87. EL-MIKDĀD IBN EL-ESVED

Bio je Poslanikov, s.a.v.s., vitez: ogromnog tijela, širokih ramena, snažnih ruku i krupnih šaka. Među prvima prigrlio je islam. Učinio je obje hidžre, i u Abesiniju i u Medinu. Volio je džihad i ibadet, te je izabrao život na Sofi. Bojao se smutnje i namjesništva. Sa Zubejrom ibn el-Avvāmom, r.a., i ostalim drugovima odnio je i ustabilio islam u Egiptu. Dobio je potvrdu od Resūlullaha, s.a.v.s., da ga Allah voli.

Abdullah ibn Mesūd, r.a., rekao je: “Prvih sedmero koji su postali muslimani jesu sljedeći: Allahov Poslanik, s.a.v.s., Ebu Bekr, Ammār, njegova majka Sumejja, Suhejb, Bilāl i El-Mikdād. Allahovog Poslanika, s.a.v.s., štitio je Uzvišeni Allah njegovim amidžom Ebu Tālibom, Ebu Bekra je zaštitio Uzvišeni Allah njegovim narodom, a ostalim su navlačili željezne pancire pa su ih u njima pržili na suncu.”

Burejde, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Uzvišeni Allah naredio mi je da volim četvoricu i izvijestio me je da ih i On voli. O Alija, ti si od njih, El-Mikdād, Ebu Zerr i Selmān!”

El-Mikdād ibn el-Esved, r.a., ispričao je: “Kada smo došli u Medinu, Allahov Poslanik, s.a.v.s., dijelio nas je u svaku kuću po deseticu. Ja sam bio u grupi u kojoj se nalazio Allahov Poslanik, s.a.v.s. Nismo imali ništa drugo osim jedne ovce, čije smo mlijeko pili.”

Muhammed ibn Ishāk veli: “Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., želio izaći na Bedr posavjetovao se sa svojim ashabima. Tada je ustao El-Mikdād, r.a., i rekao: ‘O Allahov Poslaniče, kreni tamo gdje ti Allah naređuje, mi smo s tobom! Tako mi Allaha, nećemo ti reći kao što su Musau, a.s., sinovi Israilovi rekli: *“Idi ti i Gospodar tvoj pa se bori, mi ćemo ovdje ostati!”*’ (El-Maide, 24), nego kažemo: ‘Idi ti i Gospodar tvoj, a mi ćemo se boriti uz vas! Tako mi Onoga Koji te je poslao sa istinom, Vjerovjesnikom. Kada bi s nama krenuo da osvajamo i Berkul-Gimad,⁴⁰ svi do posljednjeg borili bi se s tobom sve dok ga ne bi osvojili!’

⁴⁰ Grad u Abesiniji. (op. prev.)

Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: 'Da nam Allah podari dobro!', a potom je uputio dovu za El-Mikdāda."

Abdullah ibn Mesūd, r.a., rekao je: "Bio sam svjedok El-Mikdādovog junaštva. Da budem sa njim draže mi je nego sve na Zemlji!"

El-Mikdād ibn el-Esved, r.a., prenio je da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Sretan je samo onaj koji je sačuvan smutnje!"

Također je El-Mikdād, r.a., rekao: "Tako mi Allaha, nakon što sam čuo kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: 'Srce sina Ademova brže se preokreće nego voda koja ključa u loncu!', ne svjedočim ni za koga da je stanovnik Dženneta sve dok ne budem znao u kakvom je stanju umro."

88. MISTAH BIN ESĀSE EBU UBBAD

Ebu Bekr es-Siddik, r.a., izdvajao je za njega sredstva, s obzirom da je Mistah, r.a., bio njegov siromašni rođak. Međutim, kada je Mistah učestvovao u potvori na Aišu, r.a., Ebu Bekr, r.a., prestao mu je udjeljivati. Kada su objavljene Allahove riječi: *"Neka se čestiti i imućni među vama ne zaklinju da više neće pomagati rođake i siromahe, i one koji su na Allahovom putu rodni kraj svoj napustili; neka im oprostite i ne zamjere! Zar vam ne bi bilo drago da i vama Allah oprostí?"* (En-Nur, 22), Ebu Bekr, r.a., ponovo mu je počeo udjeljivati govoreći: "Svakako, ja želim da mi Uzvišeni Allah oprostí!"

89. MESUD BIN ER-REBĪ EL-KĀRI

Mesud bin er-Rebī el-Kāri, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Čovjek će neprestano tražiti proseći, iako bude neovisan od toga, sve dok s njegovog lica ne spadne meso, pa kod Allaha neće imati lica!”

90. MUĀZ EBU HALĪME EL-KĀRI

Ebu Bekr bin Muhammed pripovjeda: “U posjetu nam je došla kćerka Abdurrahmana bin Omera. Noću sam ustao da klanjam, pa sam pri učenju Kur’ana utišao svoj glas. Rekla mi je: ‘Bratiću moj, zar nećeš biti malo glasniji pri učenju Kur’ana? Noću nas, iz sna, ne bi budilo osim učenje Muāza el-Kāria i učenje Efeha, Ebu Ejjubovog štićenika.’”

91. MUĀVIJE BIN EL-HAKEM ES-SELEMI

Muāvije bin El-Hakem, r.a., ispričao je: “Bili smo s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., na Sofi. Spajao je po jednog muhadžira sa po jednim, dvojicom ili trojicom ensarija. Ja sam ostao u grupi od četiri člana, a s nama je Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio peti. Obratio se svima: ‘Podite sa nama!’ Kada smo stigli, reče: ‘Aiša, daj nam večeru!’ Iznijela je prekrupe, pa smo

jeli. Potom je rekao: ‘Aiša, daj nam hrane!’ Donijela je jelo od datula s maslom, pa smo jeli. Potom je rekao: ‘Aiša, napoji nas!’ Donijela je nekoliko gutljaja mlijeka koje smo popili. Potom je opet rekao: ‘Aiša, napoji nas!’ Donijela je vode, te smo i nju popili. Zatim je rekao: ‘Ko želi od vas da ode u džamiju neka ode, a ko želi može noćiti ovdje!’ ‘Idemo u džamiju!’, odgovorili smo. I tako, u toku noći, dok sam spavao na stomaku došao je neki čovjek koji me udari nogom. Podigao sam glavu, bio je to Allahov Poslanik, s.a.v.s., koji mi naredi: ‘Ustaj! Ovakvo spavanje mrsko je Allahu Uzvišenom!’”

92. EBU MUVEJHIBE, ŠTIĆENIK ALLAHOVOG POSLANIKA, S.A.V.S.

Ebu Muvejhibe, r.a., ispričao je: “Allahov Poslanik, s.a.v.s., jednom me, u dubini noći, pozvao pa smo otišli do mezarja El-Bekī. Potom mi je rekao: ‘Ebu Muvejhibe, naredeno mi je da tražim oprost za stanovnike El-Bekīa, pa im dolazim i tražim za njih oprost!’ Potom reče: ‘Ono što je zadesilo vas lakše je od onoga što je zadesilo ljude. Dolaze smutnje kao dijelovi mrkle noći, jedna za drugom, sve gora od gore!’ Potom je nastavio: ‘Ebu Muvejhibe, dati su mi ključevi ovosvjetskih blaga i vječnost na njemu, a potom Džennet! Ebu Muvejhibe, izabrao sam susret sa svojim Gospodarom i Džennet!’ Zatim se Allahov Poslanik, s.a.v.s., vratio pa su ga počeli snalaziti bolovi u kojima je i preselio.”

93. VĀSILE BIN EL-ESKA

Primio je islam kada se Vjerovjesnik, s.a.v.s., pripremao za pohod na Tebuk. Potom se nastanio na Sofi.

Vāsile bin el-Eska, r.a., ispričao je: “Došao nam je ramazan. Boravili smo na Sofi i postili. Za iftar, svakog od nas, uzео bi po jedan čovjek i odveo svojoj kući da s njim jede. Jedne noći niko se nije pojavio, te smo tako i sutradan zapostili. Isto se desilo i sljedeće noći. Potom smo otišli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i obavijestili ga o onome što se dešavalo, pa je poslao da se od svake njegove žene zatraži da li ima nešto hrane. Svaka od njih poslala je po nekoliko zalogaja, ono što se zadesilo u njihovim kućama. Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: ‘Okupite se!’ Potom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio dovu moleći: ‘O naš Allahu, tražimo od Tebe da nam daš od Svoje dobrote i Svoje milosti, jer je to dvoje u Tvojоj Ruci, ne posjeduje ih niko osim Tebe!’ U tom se momentu začu da neko traži dozvolu da uđe. Kad ono čovjek nosi pečenu ovцу i lepine. Allahov Poslanik, s.a.v.s., naredi da se jelo stavi pred nas, pa smo jeli dok se nismo zasitili. Potom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: ‘Tražili smo od Allaha da nam dadne od Njegove dobrote i milosti, a kod Sebe nam je još mnogo milosti pohranio.’”

Vāsile bin el-Eska, r.a., ispričao je: “Bio sam od društva sa Sofе, pa su se jednom moji drugovi požalili na glad. Rekli

su mi: 'Vāsile, otidi Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., pa nam od njega zatraži hrane!' Otišao sam i rekao: 'Allahov Poslaniče, moji se drugovi žale na glad!' Tada Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Aiša, imaš li išta od hrane?' 'Allahov Poslaniče, imam samo nekoliko zalogaja hljeba', odgovori. Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Daj ih!' Donijela je zavežljaj, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., naredi da mu donese tanjir, te one komadiće hljeba istrese u njega. Potom je svojom rukom pravio poparu sve dok se tanjir nije napunio. Reče: 'Vāsile, idi i dovedi deset svojih drugova, od kojih ćeš ti ustvari biti deseti!' Otišao sam i doveo deset mojih drugova, od kojih sam ustvari ja bio deseti. Poslanik reče: 'Sjedite, uzmite s Allahovim imenom! Uzimajte s krajeva, a ne sa vrha, jer se bereket spušta sa vrha!' Jeli smo dok se nismo zasitili. Ustali smo a u tanjiru ostalo je još hrane. Potom je ponovo svojim rukom mješao poparu dok se tanjir nije ispunio. Reče: 'Vāsile, idi i dovedi deset svojih drugova.' Otišao sam i doveo desetoricu. Rekao im je: 'Sjedite!' Sjeli su i jeli dok se nisu zasitili, a potom ustali. Opet je rekao: 'Idi i dovedi deset svojih drugova.' Otišao sam i doveo desetoricu, pa su isto uradili. Potom je upitao: 'Je li iko ostao?' 'Da, desetorica!', odgovorih. Reče: 'Idi i dovedi ih!' Otišao sam i doveo ih, a on im reče: 'Sjedite!' Sjeli su i jeli dok se nisu zasitili. Potom su ustali a u tanjiru je ostalo još hrane. Poslanik reče: 'Vāsile, odnesi ovo Aiši!'"

Vāsile, r.a., ispričao je: "Bio sam od siromašnih muslimana, od društva sa Sofe. Jednog dana došao nam je Allahov Poslanik, s.a.v.s., i upitao: 'Kako će biti vaše stanje

poslije mene kad se budete zasićivali pšeničnim hljebom i maslinama? Kada budete jeli razna jela i oblačili raznovrsnu odjeću? Hoćete li tada biti bolji nego što ste danas?’ Rekli smo: ‘Tada ćemo biti bolji.’ Reče: ‘Ne, nego ste danas bolji!’ I stvarno, nije dugo vremena prošlo a počeli smo jesti razna jela, oblačiti raznovrsnu odjeću i jahati jahalice.”

94. VĀBISA BIN MA’BED EL-DŽUHENI

Vābisa, r.a., ispričao je: “Otišao sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., želeći da ga pitam o svim vrstama dobročinstva i grijeha. Prolazio sam između ljudi, pa mi rekoše: ‘Vābisa, ne idi Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.’ Rekoh: ‘Pustite me da mu se približim, on je osoba kojoj se najviše želim približiti.’ Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: ‘Približi se, o Vābisa.’ Približio sam mu se toliko da je moje koljeno dotaknulo njegovo. Reče: ‘Vābisa, da te obavijestim o onome zbog čega si došao da me pitaš!’ Rekoh: ‘Obavijesti me, Allahov Poslaniče!’ Reče: ‘Došao si da pitaš o dobročinstvu i grijehu!’ ‘Da’, odgovorih. Potom je skupio svoje prste i njima kucao po mojim prsima govoreći: ‘Vābisa, pitaj svoje srce, pitaj svoju dušu. Dobročinstvo je ono u čemu srce nalazi smiraj i u čemu duša nalazi smiraj! Grijeh je ono što ti ranjava dušu i što izaziva nedoumicu u prsima, pa makar ti ljudi davali fetve!’”

95. EBU HUREJRE ED-DEVŠĪ

Ime mu je bilo Abduš-Šems, što znači rob Sunca, pa mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., nadio ime Abdurrahman, što znači rob Milostivog. Međutim, ostao je poznat po svom nadimku Ebu Hurejre, što znači vlasnik mačeta, jer je kao dijete imao malo mače s kojim se igrao. Ebu Hurejre, r.a., prenio je više od hiljadu i šest stotina hadisa. Kada je doselio u Medinu nastanio se na Sofi, kako bi sve svoje vrijeme posvetio hizmeteći Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i stjecanju nauke. Nakon što se oženio i zaimao kćer jednu trećinu noći redovno je provodio u ibadetu, drugu trećinu noći u ibadetu je provodila njegova žena a treću trećinu njegova kćerka. Za vrijeme Muāvije ibn Ebi Sufjāna, r.a., postavljen je za gradonačelnika Medine. I pored toga život je provodio izuzetno skromno, pomažući siromahe i nevoljnike.

Ebu Hurejre, r.a. ispričao je: “Mogao si me vidjeti kako se strovaljujem na zemlju između Poslanikovog, s.a.v.s., minbera i Aišine sobe. Ljudi su govorili: ‘On je lud!’ Međutim, nije bila u pitanju ludost nego žestoka glad!”

Njegov unuk Nuajm ispričao je da je njegov djed Ebu Hurejre, r.a., imao konac na kojem je bilo dvije hiljade bobaka. Ne bi nikada zaspao dok ne bi na sve njih tespih proučio.

Iako je prenio veliki broj hadisa, Ebu Hurejre, r.a., rekao je: “Govorite mi: ‘Pretjerao si, o Ebu Hurejre!’ A tako

mi Onoga u Čijoj je Ruci moja duša, kada bih vam govorio o svemu onome što sam čuo od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., gađali biste me grumenjem ilovače i poslije toga ne bi me željeli saslušati.”

U smrtnoj bolesti upitali su ga: “Šta te rasplakalo?” “Ne plačem zbog ovog vašeg dunjaluka, nego zbog dalekog puta a moje male poputbine. Bit ću ili uzdignut u Džennet ili strovaljen u vatru, ne znam šta će me od toga snaći!”, odgovorio je.

96. HILĀL, ŠTIĆENIK EL-MUGĪRE BIN ŠUBE

Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Na ova vrata ući će čovjek kojeg Allah gleda!”, pa kada je ušao Hilāl, reče mu: “Donosi salavat na mene, o Hilālu! Kako si samo drag Allahu i kako si kod Njega plemenit!”

97. JESĀR EBU FUKAJHE

Muhammed bin Ishak prenosi, da kada bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., sjeo u džamiji da bi oko njega posjedali siromašni ashabi poput: Habbāba, Ammāra, Ebu Fukejhe Jesāra, štićenika Safvāna ibn Umejje, Suhejba bin Sināna i njima sličnim muslimani. Kurejšije su se tome ismijavali i jedni drugima

govorili: "Ovo su njegovi drugovi kao što vidite. Zar su ovo oni koje je Allah nad nama odabrao s uputom i istinom?! Da je ovo s čim je došao Muhammed nekakvo dobro ovi nas u tome ne bi pretekli, niti bi ih Allah nad nama odabrao." Pa je Allah objavio: *"I ne tjeraj od sebe one koji se ujutro i navečer Gospodaru svome mole želeći naklonost Njegovu"* (El-En'am, 52)

SADRŽAJ

Uvod	5
ASHABI SA SOFE	11
1. Esmā bin Hārise el-Eslemi	13
2. El-Egarr el-Muzeni	14
3. Ebu Berze el-Eslemi	14
4. Bešīr bin el-Hasāsijje	15
5. Bilāl ibn Rebbāh el-Habeši	16
6. El-Berrā ibn Mālik el-Ensāri	18
7. Ebu Sa'lebe el-Hašeni	19
8. Sevbān, štićenik Allahovog Poslanika, s.a.v.s.	21
9. Sekīf bin Amr	23
10. Džundub bin Dženāde Ebu Zerr el-Giffāri	23
11. Džurhud bin Huvejlid el-Eslemi	26
12. Džuajl bin Surāka ed-Damri	26
13. Džārije bin Humejl	27
14. Huzejfe ibn el-Jemān	27
15. Huzejfe ibn Usejd el-Giffari	29
16. Hārise bin en-Numān	30
17. Hāzim bin Harmele	31
18. Hanzale bin Ebi Âmir	31
19. El-Hakem bin Umejri	32
20. Harmele bin Ijjās	32
21. Habbāb ibn el-Erett	33
22. Hunejs bin Huzāfe	35
23. Hurejm bin Fātik	36
24. Hurejm bin Evs	36
25. Hubejb bin Jesāf	37

26. Zul-Bidžādejn	38
27. Rebīa bin Kab el-Eslemi	39
28. Rifāa Ebu Lubābe	40
29. Ebu Rezīn	41
30. Ebu Rejhāne Šem'ūn el-Ezdi	42
31. Zejd bin el-Hattāb	44
32. Selmān el-Fārisi	44
33. Sad ibn Ebi Vekkās	47
34. Seīd bin Āmir el-Džumehi	48
35. Ebu Seīd el-Hudri	50
36. Sufejne, štićenik Allahovog Poslanika, s.a.v.s.	51
37. Sālim, štićenik Ebu Huzejfe, r.a.	52
38. Sālim bin Ubejd el-Ešdžeī	54
39. Sālim bin Umejri	55
40. Es-Sāib bin Hallād	55
41. Šakrān, štićenik Allahovog Poslanika, s.a.v.s.	56
42. Šeddād ibn Usejd	56
43. Suhejb bin Sinān er-Rūmī	57
44. Safvān bin Bejdā	59
45. Tahfe bin Kajs	59
46. Talha bin Amr	60
47. Et-Tafāvī ed-Devsī	61
48. Abdullah ibn Mesud	61
49. Abdullah bin Abdil-Esed Ebu Seleme el-Mahzūmi	65
50. Abdullah ibn Havāle el-Ezdi	65
51. Abdullah ibn Um Mektūm	66
52. Abdullah bin Amr bin Harām Ebu Džābir	67
53. Abdullah bin Unejs el-Džuheni	67
54. Abdullah ibn Zejd el-Džuheni	69
55. Abdullah ibn el-Hāris ibn Džuz ez-Zubejdi	69

56. Abdullah ibn Omer ibn el-Hattāb	70
57. Abdurrahman ibn Kirat	70
58. Abdurrahman ibn Džubejr ibn Amr Ebu Ubejs	71
59. Utbe ibn Gazvān	71
60. Ammār bin Jāsir	73
61. Osmān ibn Mazūn	75
62. Ebu Usejb, štićenik Allahovog Poslanika, s.a.v.s.	78
63. Ukbe bin Âmir el-Džuheni	79
64. Ubbād ibn Halid el-Giffāri	80
65. Ebu Ubejde Âmir ibnul-Džerrāh	80
66. Amr ibn Avf el-Muzeni	82
67. Amr ibn Tegallub	83
68. Uvejm bin Sāide el-Ensāri	83
69. Uvejmir Ebud-Derdā	84
70. Ubejd, štićenik Allahovog Poslanika, s.a.v.s.	88
71. Ukāše ibn Mihsan el-Esedī	88
72. El-Irbād ibn Sārije	89
73. Abdullah bin Habeši el-Hasami	90
74. Utbe bin Abd es-Selemi	91
75. Utbe bin en-Nudderī es-Selemi	91
76. Amr bin Abese es-Selemi	91
77. Ubāde bin Kiras	92
78. Ijād bin Himār el-Mudžāši	92
79. Fedāle bin Ubejd el-Ensāri	93
80. El-Furāt bin Hajjān el-Adžli	93
81. Ebu Firās el-Eslemi	94
82. Kurre bin Ijjās el-Muzeni	94
83. Kināz bin el-Husajn Ebu Mersed el-Ganevi	95
84. Kab bin Amr Ebul-Jusr el-Ensāri	95
85. Ebu Kebše, štićenik Allahovog Poslanika, s.a.v.s.	96
86. Musab ibn Umejir	97

87. El-Mikdād ibn el-Esved	98
88. Mistah bin Esāse Ebu Ubbad	100
89. Mesud bin er-Rebī el-Kāri	101
90. Muāz ebu Halīme el-Kāri	101
91. Muāvije bin El-Hakem es-Selemi	101
92. Ebu Muvejhibe,	
štićenik Allahovog Poslanika, s.a.v.s.	102
93. Vāsile bin el-Eska	103
94. Vābisa bin Ma'bed el-Džuheni	105
95. Ebu Hurejre ed-Devsī	106
96. Hilāl, štićenik El-Mugīre bin Šube	107
97. Jesār Ebu Fukejhe	107